

BESTEMMINGSPLAN WISSEL EN SCHAVAREN

GEMEENTE EPE

maart 2010

B01033.232308

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding voor de planherziening en planbegrenzing	4
1.2	Planproces	5
1.3	Bij het plan behorende stukken	5
1.4	Opzet van de toelichting	5
2	Beleidskader	6
2.1	Beleid op rijksniveau	6
2.1.1	Nota Ruimte	6
2.1.2	Natura 2000 / Vogel- en habitatrichtlijn	6
2.2	Beleid op provinciaal niveau	8
2.2.1	Streekplan Gelderland	8
2.2.2	Reconstructieplan Veluwe	13
2.2.3	Waterhuishoudingsplan Gelderland: natte natuur en beschermingszones	14
2.2.4	Uitvoeringsprogramma Vrijtijdseconomie 2009-2012	15
2.3	Beleid op regionaal niveau	16
2.3.1	Streekplanuitwerking functieverandering Noord-Veluwe	16
2.4	Beleid op gemeentelijk niveau	16
2.4.1	Ruimtelijk Structuurplan epe	16
2.4.2	Woonvisie 2005-2015	16
2.4.3	Epe, natuurlijk anders	17
2.4.4	Verblijfsrecreatie in Epe	17
2.4.5	Beleid voor Paardenbakken	18
2.4.6	Beleidsmatige exploitatie recreatiebedrijven	18
3	Onderzoek	20
3.1	Fysische opbouw en bewoningsgeschiedenis	20
3.2	Landschap en natuur	20
3.3	Functies	21
4	Beleiduitgangspunten	24
4.1	Algemeen	24
4.2	Bos, natuur en landschap	24
4.3	Wonen	26
4.4	Recreatie	27
4.5	Landbouw	29
4.6	Overige functies	29
5	Uitvoerbaarheid	32
6	Handhavingsbeleid	33

7	Inspraak en overleg	35
7.1	Inspraak	35
7.2	Overleg	35
Bijlage 1	Verkenning ecologische aspecten Wissel en Schaveren	36

HOOFDSTUK 1 Inleiding

1.1

AANLEIDING VOOR DE PLANHERZIENING EN PLANBEGRENZING

In het kader van de actualisering van verouderde bestemmingsplannen en het digitaliseren van bestemmingsplannen wil de gemeente Epe van de gelegenheid gebruik maken om het aantal vigerende bestemmingsplannen tot een minimum aantal terug te brengen en te digitaliseren. Het is daarom wenselijk deze plannen te herzien en samen te voegen tot één bestemmingsplan. Het vigerende bestemmingsplan “Wissel uit 1994 is sterk verouderd. Het vigerende bestemmingsplan “Schaveren” dateert uit 2002.

Het bestemmingsplan omvat de twee kernen Wissel en Schaveren. Wissel is gelegen ten westen van de kern Epe. Schaveren ligt ten zuiden van Wissel en ten zuidwesten van de kern Epe. Op onderstaande afbeelding zijn de plangebieden van Wissel en Schaveren weer-gegeven.

AFBEELDING 1

Plangebied Wissel en Schaveren

1.2

PLANPROCES

Met het voorliggende plan wil de gemeente Epe komen tot een adequate regeling voor Wissel en Schaveren. Het plan is zodanig opgesteld dat het voldoet aan de meest recente inzichten omtrent de digitale uitwisseling en raadpleging (SVBP-2008). Bij de ontwikkeling van de plansystematiek is aangesloten bij de bestemmingsplannen Epe-Zuid en Buitengebied.

1.3

BIJ HET PLAN BEHORENDE STUKKEN

Het bestemmingsplan “Wissel en Schaveren” bestaat uit de volgende stukken:

- Verbeelding (plankaart) Wissel en Schaveren (schaal 1:2.000, tekening nummer NL.IMRO.0232.BG002WisselSchav-OBP1), de plankaart bestaat uit twee delen, een deel Wissel en een deel Schaveren.
- Regels.

Op de plankaart zijn de bestemmingen van de in het plangebied gelegen gronden en opstallen aangegeven. In de regels zijn de bepalingen opgenomen teneinde de uitgangspunten van het plan veilig te stellen. Het plan gaat vergezeld van deze toelichting, waarin de aan het plan ten grondslag liggende gedachten en een beschrijving van de planopzet zijn weergegeven.

1.4

OPZET VAN DE TOELICHTING

De toelichting is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 beschrijft het beleidskader voor het bestemmingsplan, bestaande uit het relevante beleid van de rijksoverheid, de provincie Gelderland en de gemeente Epe. Hoofdstuk 3 bevat een beschrijving van het plangebied en de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken in het gebied. In hoofdstuk 4 worden vervolgens de beleidsuitgangspunten verwoord. Hoofdstuk 5 bevat een toelichting op de regels. In de hoofdstukken 6, 7 en 8 worden achtereenvolgens de uitvoerbaarheid, handhaving en inspraak en overleg behandeld.

HOOFDSTUK 2 Beleidskader

In de keuze van het te voeren beleid dient de gemeente rekening te houden met het door onder meer rijk en provincie vastgestelde beleid. Dit geldt met name voor bovengemeentelijke belangen, zoals bijzondere landschappelijke of natuurlijke waarden. In dit hoofdstuk komen de verschillende beleidsplannen van rijk, provincie, regio en gemeente aan de orde.

2.1 BELEID OP RIJKSNIIVEAU

2.1.1 NOTA RUIMTE

De Nota ruimte is een strategische nota op hoofdlijnen, waarin het nationaal ruimtelijk beleid zoveel mogelijk is ondergebracht. De Nota Ruimte bevat de visie van het kabinet op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland voor de periode tot 2020, waarbij de periode 2020-2030 geldt als doorkijk naar de lange termijn. De nota bevat tevens de ruimtelijke bijdrage aan een sterke economie, een veilige en leefbare samenleving en een aantrekkelijk land. Het schept ruimte voor ontwikkeling uitgaande van het motto “decentraal wat kan, centraal wat moet” en verschuift het accent van het stellen van ruimtelijke beperkingen naar het stimuleren van gewenste ontwikkelingen. De Nota Ruimte ondersteunt gebiedsgerichte ontwikkeling.

Het plangebied ligt binnen het Nationaal Landschap Veluwe. Behoud door ontwikkeling is het uitgangspunt voor het ruimtelijk beleid in dit gebied. De landschappelijke kwaliteiten zijn medesturend voor de wijze waarop de gebiedsontwikkeling plaatsvindt. Uitgangspunt is dat de nationale landschappen zich sociaal-economisch voldoende moeten kunnen ontwikkelen, terwijl bijzondere kwaliteiten van het gebied worden behouden of worden versterkt.

Ruimtelijke ontwikkelingen zijn mogelijk, mits de kernkwaliteiten van het landschap worden behouden of versterkt (ja, mits-regime). Binnen Nationale Landschappen is ruimte voor ten hoogste de eigen bevolkingsgroei (migratiesaldo nul). Provincies en gemeenten maken afspraken over de omvang en locatie van woningbouw. Daarnaast is ruimte voor de aanwezige regionale en lokale bedrijvigheid, inclusief niet-grondgebonden landbouwbedrijven en intensieve veehouderij. Ook hier maken provincies en gemeenten afspraken over aard en omvang van locaties voor bedrijventerreinen.

2.1.2 NATURA 2000 / VOGEL- EN HABITATRICHTLIJN

De Europese Unie heeft zich ten doel gesteld in 2010 de achteruitgang van de biodiversiteit te stoppen (Göteborg, 2003). Een belangrijk instrument hiervoor is de uitvoering van de gebiedsgerichte onderdelen van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Dit betekent het realiseren van een netwerk van natuurgebieden van Europees belang: het Natura 2000-netwerk. Hoofddoelstelling van het Natura 2000-netwerk is het waarborgen van de biodiversiteit in Europa. Nederland draagt met 162 gebieden bij aan het Natura 2000-netwerk.

Het plangebied van het bestemmingsplan “Wissel en Schaveren” ligt in de nabijheid van de Natura 2000-gebieden “Uiterwaarden IJssel” en “Veluwe”. Hoewel het plangebied niet binnen de aangewezen gebieden ligt dient hiermee wel rekening gehouden te worden.

Algemene instandhoudingsdoelen voor Natura 2000-gebieden zijn:

- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.
- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.
- Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.
- Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.
- Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Natura 2000 : Veluwe

De Veluwe is het grootste aaneengesloten bos- en natuurgebied van Nederland. In de voorlaatste ijstijd, zo’n 150.000 jaar geleden duwden de ijslobben van het landijs enorme hoeveelheden door de rivieren aangevoerd zand en grond voor zich uit en opzij en vormden zo de stuwwallen. Hoewel de hoogtevverschillen sindsdien door wind en water zijn afgevlakt, reiken de hoogste delen van de Veluwe tot ruim 100 m boven NAP.

Tot eind 1800 was de Noord-Veluwe één uitgestrekt stuifzandgebied. Door overbegrazing en overmatig plaggen verdween de vegetatie soms geheel. Sinds eind 1800 is een groot deel van de Veluwe weer bebost geraakt. Tegenwoordig is er in totaal nog 1.400 hectare stuifzand op de Veluwe. Langs de randen van de Veluwe ontspringen de (sprengen)beken, waar beekvegetaties en zeer plaatselijk bronbossen voorkomen.

Cultuurhistorisch en ecologisch zijn de strubben- en boombossen van bijzondere betekenis. Mede door de enorme omvang van het gebied is de Veluwe een belangrijk vogelgebied; verschillende vogelsoorten komen in relatief grote aantallen voor.

Binnen het Natura 2000-gebied “Veluwe” komen de volgende gebieden voor: stuifzandheiden met struikhei, binnenlandse kraaibegroeiingen, zandverstuivingen, zwak gebufferde vennen, zure vennen, vochtige heiden, droge heiden, jeneverbesstruwelen, heischrale graslanden, pioniervegetaties met snavelbiezen, beuken-eikenbossen met hulst, oude eikenbossen en vochtige alluviale bossen.

Binnen deze gebieden komen de volgende habitatrichtlijnsoorten voor: gevlekte witsnuitlibel, vliegend hert, beekprik, rivierdonderpad, kamsalamander, meervleermuis, drijvende waterweegbree en de volgende vogelrichtlijnsoorten: wespandief, nachtzwaluw, ijsvogel, draaihals, zwarte specht, boomleeuwerik, duinpieper, roodborsttapuit, tapuit en grauwe klauwier.

Natura 2000: Uiterwaarden IJssel

Het gebied Uiterwaarden IJssel omvat het systeem van de rivier de IJssel, inclusief aanliggende oeverwallen en komgronden. Het karakteristieke rivierenlandschap is ontstaan in een periode dat de rivier een veel groter deel van de waterafvoer verzorgde en de monding nog

een echte delta was. De IJssel is een zijtak van de Rijn en loopt van Arnhem tot aan het IJsselmeer.

Het karakter van de rivier verschilt sterk: in de bovenloop snijdt de rivier door de stuwwal en daarbij zijn in het verleden brede meanders (kronkelwaarden) gevormd, in het midden-deel stroomt de rivier tussen relatief smalle, hoog gelegen uiterwaarden en in het beneden-deel krijgt de rivier een deltakarakter, daterend uit de periode van voor de afsluiting van het IJsselmeer. Het landschap wordt gekenmerkt door veel grasland en daartussen een kleinschalige afwisseling van landschapselementen.

De Uiterwaarden IJssel is een belangrijk broedgebied voor soorten van natte, ruige graslanden en drijvende waterplantenvegetaties. Ook is het gebied belangrijk als rust- en foerageergebied voor diverse vogels.

2.2 BELEID OP PROVINCIAAL NIVEAU

2.2.1 STREEKPLAN GELDERLAND

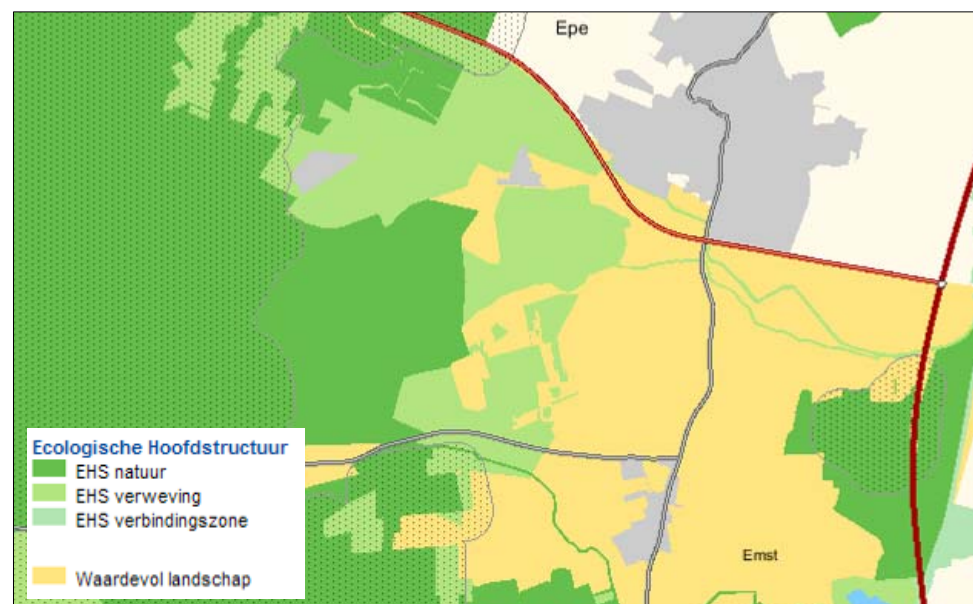
Op 29 juni 2005 is door Provinciale Staten van Gelderland het Streekplan Gelderland 2005 vastgesteld. Het streekplan geeft de beleidskaders aan voor de ruimtelijke ontwikkeling in de komende 10 jaar. Deze beleidskaders zijn bepaald door Provinciale Staten.

Het streekplan is erop gericht de verschillende functies in regionaal verband een zodanige plek te geven dat de ruimtelijke kwaliteiten worden versterkt en er zuinig met de ruimte wordt omgegaan.

Na vaststelling van de hoofdlijnen van het ruimtelijk beleid tot 2015 in het streekplan staat de ontwikkeling van het provinciaal beleid niet stil. Het streekplan is een kaderscheppend plan voor diverse uitwerkingen. Zo zijn er uitwerkingen van dit streekplan nodig om de resultaten van regionale afstemming vast te leggen. Dit geldt in het bijzonder voor de elementen uit regionale plannen die van provinciaal belang zijn. Welke beleid en welke streekplanuitwerkingen betrekking hebben op de gebieden Wissel en Schaveren volgt verder in deze paragraaf.

UITSNEDE STREEKPLAN- KAART

Beleidskaart ruimtelijke
structuur

Kernkwaliteiten Ecologische Hoofdstructuur

Het doel van de streekplanuitwerking Kernkwaliteiten Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de ruimtelijke regeling van behoud en ontwikkeling van de door de provincie gewenste natuurkwaliteit in de EHS.

De streekplanuitwerking bevat geen nieuw beleid. In de uitwerking worden de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS gespecificeerd en wordt uitwerking gegeven aan de begrippen nee, tenzij, mitigatie, compensatie en saldobenadering. De begrenzing van de EHS in de streekplanuitwerking is dezelfde als die is vastgesteld in het streekplan.

Landschappen

Hierboven is een uitsnede van de beleidskaart ruimtelijke structuur van het streekplan opgenomen. Uit deze kaart blijkt dat het gebied Wissel en Schaveren met name wordt beïnvloed door de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Ook zijn delen van het gebied aangewezen als “waardevol landschap”. Daarnaast speelt recreatie een belangrijke rol in het plangebied.

Ecologische Hoofdstructuur

In Gelderland is de EHS in aanleg, een samenhangend netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurrijke cultuurlandschappen. De ambitie is om in 2018 de beoogde omvang van de EHS in Gelderland te hebben gerealiseerd.

Binnen de EHS geldt de “nee, tenzij”-benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

De beleidskaart ruimtelijke structuur geeft drie onderdelen van de EHS weer, EHS-natuur, EHS-verweving en ecologische verbindingzones. Op deze onderdelen is toegespitst ruimtelijk beleid van toepassing. Voor het behoud en herstel van de biodiversiteit in Gelderland zijn de drie delen van de EHS onlosmakelijk met elkaar verbonden.

In Wissel en Schaveren komen de onderdelen EHS-natuur en EHS-verweving voor.

EHS-natuur bestaat uit natuurgebieden en voor een kleiner deel uit natuurontwikkelingsgebieden.

EHS-verweving omvat landgoederen onder de Natuurschoonwet, landbouwgebieden met natuurwaarden en landbouwgebieden met een hoge dichtheid aan natuur- en bouselementen.

De kernkwaliteiten van EHS zijn verder uitgewerkt in de streekplanuitwerking Kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse Ecologische Hoofdstructuur.

Waardevol landschap

Waardevolle landschappen zijn gebieden met (inter)nationaal en provinciaal zeldzame of unieke landschapskwaliteiten van visuele, aardkundige en/of cultuurhistorische aard en in relatie daarmee bijzondere natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. Grondgebonden landbouw speelt een belangrijke rol bij het in stand houden van de landschapskwaliteiten. Het ruimtelijk beleid voor waardevolle landschappen betreft het behouden en versterken van de landschappelijke kernkwaliteiten.

Recreatie

Toeristische en recreatieve activiteiten zijn in het algemeen sterk gebonden aan landschappelijke kwaliteiten en specifieke gebiedskenmerken, zoals de bosgebieden in en rond Wissel en Schaveren. Initiatieven voor toeristisch-recreatieve voorzieningen dienen daarom te wor-

den beoordeeld op de mate van aansluiting bij de regionale gebiedskenmerken en hun bijdrage aan de kwaliteitsverbetering van het regionaal toeristisch-recreatieve product. Differentiatie naar aard en intensiteit wordt op die manier gebiedsgericht.

Terreinen met recreatiewoningen dienen gezien hun aard en functie een aan de omgeving aangepast karakter te hebben. Om dit te waarborgen zijn richtlijnen ten aanzien van oppervlakte en bouwvolume gesteld.

Uitbreiding of nieuwvestiging van terreinen voor recreatiewoningen of stacaravans kunnen alleen worden toegestaan indien sprake is van een bedrijfsmatig geëxploiteerd terrein. Aan de bouw van solitaire recreatiewoningen wordt geen medewerking verleend. Voor recreatiewoningen geldt de nadere eis dat deze slechts mogen worden opgericht en gebruikt voor de verhuur ten behoeve van wisselend gebruik.

Ten aanzien van de mogelijke ontwikkelingen van verblijfsrecreatie op het Veluwemassief geldt specifiek beleid, het Groei- en Krimp-scenario.

Streekplanuitwerking: Kernkwaliteiten Ecologische Hoofdstructuur

Het doel van de streekplanuitwerking is de ruimtelijke regeling van behoud en ontwikkeling van de door de provincie gewenste natuurkwaliteit in de EHS. Dit gebeurt door plan-toetsing en planbegeleiding.

De streekplanuitwerking bevat geen nieuw beleid. In de uitwerking worden wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS gespecificeerd. Binnen de ecologische hoofdstructuur geldt de “nee, tenzij”-benadering. Dit houdt in dat bestemmingsplanwijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

Gedeputeerde Staten beoordelen of een aantasting van kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS als significant is te beschouwen. Hierbij maken Gedeputeerde Staten onderscheid in enerzijds kernkwaliteiten en omgevingscondities behorende bij een specifieke locatie, het leefgebied van (benoemde) soorten en uitwisselingsmogelijkheden voor soorten en anderzijds in kernkwaliteiten die betrekking hebben op landschappelijke en landschapsecologische samenhang.

Gedeputeerde Staten beschouwen een ruimtelijke ingreep waarvoor een bestemmingsplan moet worden aangepast als een significante aantasting van kernkwaliteiten en omgevingscondities wanneer deze kan leiden tot de volgende effecten:

- een vermindering van areaal en kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden die aangewezen voor nieuwe natuur en agrarische natuur;
- een vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren in verbindingzones en tussen de verschillende leefgebieden in de overige delen van de EHS;
- in het bijzonder de vrije verplaatsing van herten en wilde zwijnen binnen het gehele bos- en natuurgebied van de Veluwe;
- een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van alle soorten waarvoor conform de Flora en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing vereist is en als zodanig worden genoemd in de AmvB Vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora en faunawet;
- een vermindering van het areaal van de grote natuurlijke eenheden (aaneengeslotenheid);
- een belemmering voor het verloop van natuurlijke processen in de grote eenheden;
- een verstoring van de natuurlijke morfologie, waterkwaliteit, watervoering en verbondenheid met het landschap van HEN-wateren;

- een verandering van de grond- en oppervlaktewateromstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) die de voor de natuurdoeltypen gewenste grond- en oppervlaktewatersituatie (verder) aantast;
- een verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting in stiltebeleidsgebieden en stiltegebieden (in geval de norm van 40 decibel wordt overschreden).

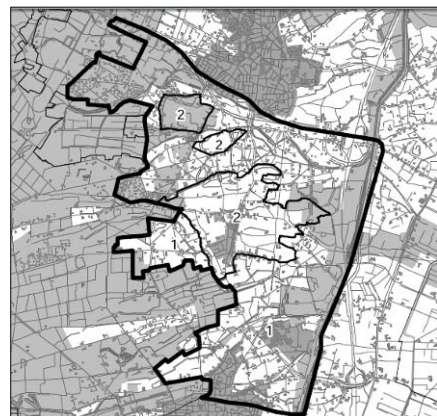
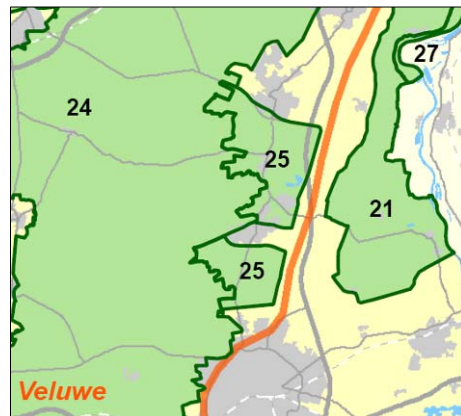
Gedeputeerde Staten maken op bovenstaande een uitzondering voor ondergeschikte uitbreidingen van bestaande functies wanneer deze uitbreidingen een gering effect hebben op bovenstaande kernkwaliteiten en omgevingscondities.

De begrenzing van de EHS in de streekplanuitwerking is dezelfde als die is vastgesteld in het streekplan. Ruimtelijk relevante onderdelen van het natuurbeleid worden vastgelegd in bestemmingsplannen. De streekplanuitwerking vormt hiervoor de inhoudelijke basis.

Streekplanuitwerking: Kernkwaliteiten waardevolle Landschappen

De gebieden Wissel en Schaveren zijn onderdeel van het Waardevol landschap Wiggen Oost-Veluwe. Dit gebied wordt beschreven als een fraai kleinschalig mozaïeklandschap waar weide en akkerland elkaar afwisselen in de uitlopers van de bossen van de Veluwe. Het gebied is een beleefbaar deel van de gradiënt van de Veluwe naar de IJssel en beschikt over een diversiteit aan bebouwingsvormen, zoals linten en buurtschappen. De flank van dit gebied wordt doorsneden door talrijke west-oost stromende beken en sprengen. Tevens bevinden Wissel en Schaveren zich in het Nationaal landschap Veluwe. Binnen de waardevolle landschappen zijn ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk, mits de kernkwaliteiten van het landschap worden behouden of worden versterkt ("ja, mits"-benadering).

UITSNEDES KAARTEN
KERNKWALITEITEN WAAR-
DEVOLLE LANDSCHAPPEN
Wiggen Oost-Veluwe

Streekplanuitwerking: Nationale landschappen

Het rijk heeft in de Nota Ruimte 20 Nationale Landschappen aangewezen. Eén van die Nationale Landschappen is de Veluwe, waar Wissel en Schaveren onderdeel van uitmaken.

UITSNEDE KAART
NATIONAAL LANDSCHAP
VELUWE

Nationale Landschappen zijn gebieden met internationaal zeldzame of unieke en nationaal kenmerkende landschapskwaliteiten en in samenhang daarmee bijzondere natuurlijke en recreatieve kwaliteiten.

Het doel voor de Nationale Landschappen is om landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten te behouden, duurzaam te beheren en waar mogelijk te versterken (ja, mits-principe). In samenhang daarmee zal de toeristische betekenis moeten toenemen.

Het Veluwemassief is aangewezen als een Nationaal Landschap en waardevol landschap vanwege de volgende redenen:

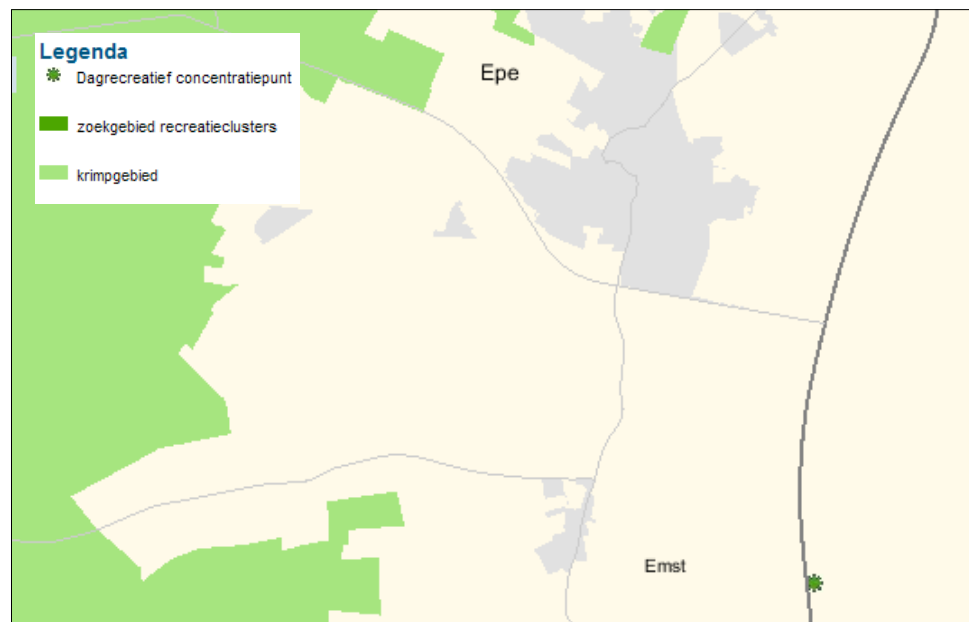
- groene long van Nederland;
- stuwwal met grootschalige afwisseling van open heide, gesloten bos, uitgestrekt open stuifzand, vennen en agrarische enclaves;
- rijk aan aardkundige kwaliteiten;
- afwezigheid van oppervlaktewater met uitzondering van de vennen en enkele beken;
- weinig bebouwing;
- karakteristieke en cultuurhistorisch waardevolle open essen op de flanken.

Streekplanuitwerking: Groei en Krimp recreatiebedrijvigheid

Vanuit het plan Veluwe 2010 is het project Groei en Krimp Verblijfsrecreatie op de Veluwe benoemd al majeur project. Inzet is het bieden van ontwikkelingsperspectief aan de recreatiebedrijven in combinatie met versterking van de natuur. Om dit mogelijk te maken is een groei-krimpscenario ontwikkeld om tot een beter evenwicht te komen.

Door bedrijven te krimpen op voor de natuur kwetsbare locaties en te groeien op minder gevoelige plaatsen, in de zogenaamde recreatieclusters, ontstaat zowel ontwikkelingsruimte als natuurwinst.

UITSNEDE KAART GROEI- EN KRIMPGEBIED

Het plangebied van het bestemmingsplan “Wissel en Schaveren” is niet gelegen binnen het aangewezen groei- en krimpgebied. Dit beleid is derhalve niet van toepassing op dit onderhavige bestemmingsplan.

2.2.2

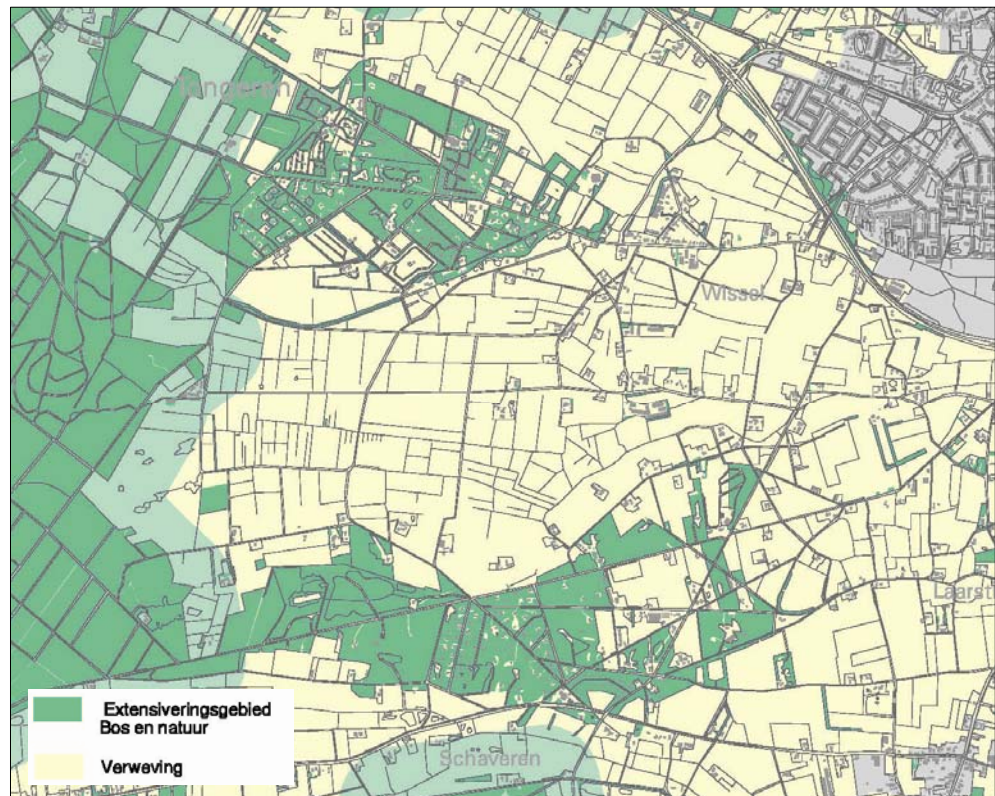
RECONSTRUCTIEPLAN VELUWE

Het reconstructieplan Veluwe is nodig om de problemen die op het platteland spelen te kunnen aanpakken. In delen van het landelijk gebied zitten de (intensieve) landbouw, wonen, werken, recreatie, natuur en landschap elkaar te vaak in de weg. Het gevolg is dat vooral economisch belangrijke sectoren als landbouw en recreatie zich niet genoeg kunnen ontwikkelen en de kwaliteit van natuur, landschap en water te weinig verbetert. Dit heeft grote gevolgen voor de leefbaarheid en vitaliteit van het platteland. In het reconstructieplan worden de functies bijna opnieuw over de gebieden verdeeld en nieuwe ontwikkelmogelijkheden gestimuleerd.

Intensieve veehouderij en zeer kwetsbare natuur gaan moeilijk samen. Bedrijven kunnen zich niet voldoende ontwikkelen en de hoge uitstoot van ammoniak bedreigt de natuur. Het reconstructieplan heeft tot doel veehouderij en kwetsbare natuur ruimtelijk te scheiden. Een belangrijk onderdeel van het reconstructieplan is de zonering. Hiertoe zijn drie zones vastgesteld:

- gebieden waar landbouw voorrang krijgt (landbouwontwikkelingsgebieden);
- gebieden waar de natuur voorrang krijgt (extensiveringsgebieden);
- gebieden waar verschillende functies naast elkaar bestaan (verwevingsgebieden).

UITSNEDE KAART ZONERING
RECONSTRUCTIEPLAN VE-
LUWE

Het plangebied Wissel en Schaveren is voor het grootste deel aangewezen als extensiveringsgebied, de overige delen zijn aangewezen als verwevingsgebied.

In verwevingsgebieden is vestiging van nieuwe intensieve veehouderij niet mogelijk. Voor bestaande bedrijven zijn er soms wel (beperkte) uitbreidingsmogelijkheden.

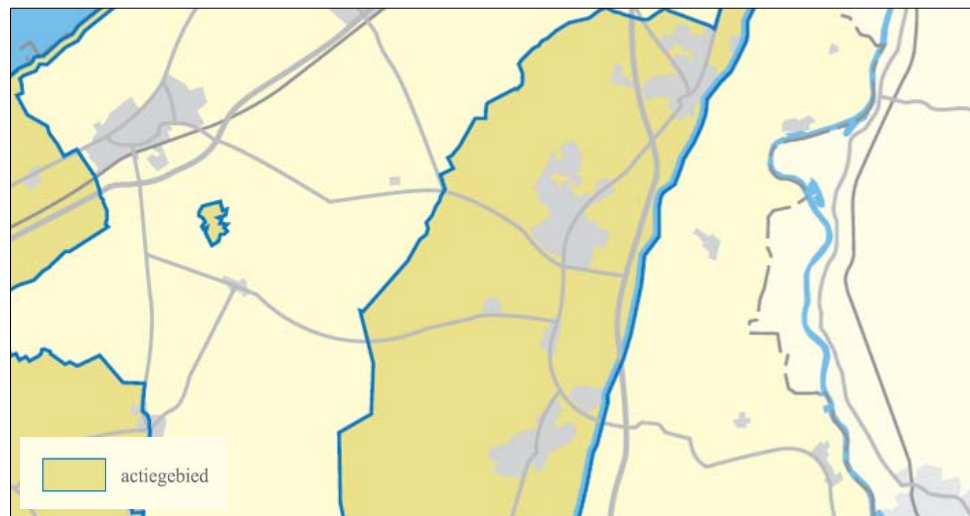
In extensiveringsgebieden mag de intensieve veehouderij in een zone van 250 meter rond de zeer ammoniakgevoelige natuur niet meer groeien.

2.2.3

WATERHUISHOUDINGSPLAN GELDERLAND: NATTE NATUUR EN BESCHERMINGSZONES

Het waterbeleid van de provincie Gelderland staat beschreven in het derde Waterhuishoudingsplan (WHP3). Het Waterhuishoudingsplan schetst de mogelijkheden om de kansen van water voor mens en natuur goed te benutten in Gelderland. In dit waterhuishoudingsplan is gebiedsgericht beleid geformuleerd voor onder andere de natte landnatuurgebieden en beschermingszones rond deze natte natuurgebieden en een aantal waardevolle gebieden die om specifieke waterhuishoudkundige condities vragen. Het plangebied Wissel en Schaveren is gelegen binnen een actiegebied. In de actiegebieden gaat het om het ontwikkelen van natuur en het verbeteren van de waterkwaliteit. De aanpak van de wateropgaven in de actiegebieden betekent een accentverschuiving in het beleid. Lopende uitvoeringsprojecten, ook buiten de actiegebieden, moeten gewoon doorgang vinden.

UITSNEDE KAART ACTIEGEBIEDEN

2.2.4

UITVOERINGSPROGRAMMA VRIJETIJDS-ECONOMIE 2009-2012

Het Uitvoeringsprogramma Vrijtijdseconomie 2009-2012 ("Groeten uit Gelderland") is een uitwerking van het Sociaal Economisch Beleidsplan 2007-2011 ("Maak het in Gelderland").

Het programma heeft de volgende doelstellingen:

- Behoud en waar mogelijk versterking van het Gelderse marktaandeel op de binnenlandse vakantiemarkt, de dagrecreatieve en de zakelijke markt.
- Een bovengemiddelde toename van het aantal buitenlandse vakantiegangers.
- Een bovengemiddelde groei van de werkgelegenheid en bestedingen in de vrijetijdseconomie.

Het Uitvoeringsprogramma Vrijtijdseconomie zet in op vijf thema's om deze doelstellingen te bereiken. Ieder thema bestaat uit een set van maatregelen en projecten:

- gebiedsgerichte aanpak; de regio centraal;
- ondernemen in Gelderland;
- basisinfrastructuur en -voorzieningen;
- marketing en promotie;
- ICT en vrijetijd.

Het uitvoeringsprogramma gaat uit van een gebiedsgerichte aanpak. Het plangebied Wissel en Schaveren is gelegen binnen het toeristisch gebied Veluwe. Het programma imagoversterking Veluwe omvat een aantal projecten om het imago en de beleving van de bezoekers van de Veluwe te versterken, zodat hij/zij ook beleeft wat hij/zij verwacht. Daarom starten samenwerkende partners verschillende projecten met een sterke Veluwse uitstraling, zoals een natuuractiviteitenkrant en een tv-serie. Met de ontwikkeling van Veluwse welkomstportalen, bewegwijzering en toeristische informatiezuilen wordt gezorgd voor meer eenheid in uitstraling van de Veluwe. Evengoed kenmerkt de Veluwe zich door variatie en veelzijdigheid. Dit speelt een rol bij het project Herkenbare Veluwse Kernen.

2.3 BELEID OP REGIONAAL NIVEAU

2.3.1 STREEKPLANUITWERKING FUNCTIEVERANDERING NOORD-VELUWE

Omdat steeds meer agrarische bedrijven stoppen met de bedrijfsvoering, en deze ontwikkeling zich in de toekomst verder zal voortzetten, zullen steeds meer agrarische bedrijfsgebouwen vrijkomen. Om verkrotting en illegaal gebruik tegen te gaan is het noodzakelijk om te zoeken naar vervangende functies die in de vrijkomende gebouwen gevestigd kunnen worden. In ruil voor het kunnen hergebruiken van stallen voor bijvoorbeeld het realiseren van nieuwe woningen of nieuwe bedrijvigheid wordt het overige deel van de vrijkomende gebouwen gesloopt en worden maatregelen genomen om de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren.

De Regio Noord-Veluwe (negen gemeentes, waaronder Epe) heeft een streekplanuitwerking ten aanzien van functieverandering vastgesteld. In de streekplanuitwerking is het beleid zoals dat voor de hele provincie is vastgesteld uitgewerkt naar regionaal niveau.

De streekplanuitwerking gaat in op hergebruik in de vorm van een nieuwe woonfunctie of een woon-werkcombinatie, de mogelijkheden voor nevenactiviteiten op een agrarisch bedrijf en de uitbreidingsmogelijkheden van bestaande niet-agrarische bedrijven. De ontwikkelingsmogelijkheden zijn verschillend per type gebied. Er wordt onderscheid gemaakt in: de Ecologische Hoofdstructuur, het Waardevol Landschap, het Multifunctioneel platteland en de zoekzones landschappelijke versterking. In het multifunctionele platteland, het minst kwetsbare gebied, zijn de meeste mogelijkheden gelaten.

2.4 BELEID OP GEMEENTELIJK NIVEAU

2.4.1 RUIMTELIJK STRUCTUURPLAN EPE

Het structuurplan is een uitwerking van de Toekomstvisie Epe 2010. In het plan staan in hoofdlijnen de gewenste sociaal-maatschappelijke en ruimtelijk-economische ontwikkelingen voor de gemeente Epe voor de komende 10 jaar.

Het plan doet uitspraken over waar gebouwd kan worden voor de bewoners en bedrijven. Ook wordt er een perspectief geschetst voor de ontwikkeling van landbouw, recreatie en natuur.

Voor Wissel wordt in het structuurplan vooral gericht op het versterken van de verblijfsrecreatie. Schaveren is gelegen in een voorkeurszone voor nieuwe landgoederen.

2.4.2 WOONVISIE 2005-2015

De Woonvisie heeft een nauwe relatie met het nog vast te stellen ruimtelijk structuurplan dat de Toekomstvisie Epe 2010 als basis heeft. Twee actuele aspecten die bij de Eper woonvisie spelen zijn:

- 1 de mogelijkheden voor integratie van wonen, zorg en welzijn;
- 2 de problematiek van betaalbaar wonen voor jongeren en ouderen. De woonvisie geldt als een richtinggevend beleidskader.

De Woonvisie geeft de ambities weer voor het gewenste kwantitatieve en kwalitatieve woonprogramma van 2005 tot 2015 en is richtinggevend bij het maken van prestatieafspraken met de woningcorporatie. Daarnaast worden in de Woonvisie de richtingen aangegeven hoe het college dit programma wil realiseren.

De gemeente Epe richt zich erop om de samenstelling en de kwaliteit van de woningvoorraad en de woon- en leefomgeving zoveel mogelijk af te stemmen op de wensen van de burgers. Concreet vertaalt dit zich in:

- Een passend aanbod van woningen (toekomstgericht) dat afgestemd is op diverse te onderscheiden doelgroepen en woonmilieus.
- Een bijdrage leveren aan een leefbare en veilige woon- en leefomgeving.
- Een bijdrage leveren aan voldoende samenhang tussen wonen, welzijn en zorg.
- Het realiseren van diversiteit aan woonmogelijkheden waardoor keuzevrijheid voor de burgers ontstaat.

Het Eper woonbeleid is gericht op zowel de bestaande situatie (oplossen fricties vraag-aanbod) alsmede naar de toekomst (antwoord op trends en ontwikkelingen).

De opdracht voor de gemeente Epe: voldoende woningen afgestemd op de plaatselijke behoefte, de bestaande tekorten wegwerken en invulling geven aan woningbouwlocaties.

2.4.3

EPE, NATUURLIJK ANDERS

Epe wil dé aanbieder zijn van onderscheidende recreatieve voorzieningen in een natuurlijke omgeving voor gezinnen, medioren en senioren, waarbij rust, ruimte en respect voor mens en natuur centraal staan met als motto: *“Epe, Natuurlijk Anders”*.

Redenerend vanuit de missie is de basisstrategie van de gemeente erop gericht om de economische pijler Recreatie & Toerisme te waarborgen en te versterken door het creëren van toegevoegde waarde. Door een uitdagend beleid, dat gericht is op kwaliteitsverbetering en een gevarieerd aanbod binnen de sector, zullen de sterktes van onze gemeente verder worden uitgebouwd en wordt er ruimte gegeven aan particulier initiatief. Daardoor krijgt de gemeente Epe een sterkere profilering als toeristische en recreatieve gemeente en worden kansen beter benut.

2.4.4

VERBLIJFSRECREATIE IN EPE

De gemeente Epe heeft het beleidskader voor verblijfsrecreatie beschreven in de conceptnotitie “Verblijfsrecreatie in Epe”. Deze beleidsnotitie is opgesteld ter uitvoering van “Epe, Natuurlijk Anders”.

Op het gebied van verblijfsrecreatie heeft de gemeente Epe de ambitie om het aantal toeristische overnachtingen te verhogen. Het primaire doel van de notitie is gemeentelijke beleidsvorming op het terrein van verblijfsrecreatieve voorzieningen. Andere doelen zijn: productdifferentiatie en kwaliteitsverbetering, recreatie als belangrijke economische drager in het buitengebied, het vereenvoudigen van de regelgeving en handhaafbaarheid. De gemeente wil zonering inzetten als instrument voor bewaking en versterking van de landschappelijke waarden. Ten aanzien van kampeervoorzieningen is dat de “vervanging” van de Wet op de Openluchtrecreatie, terwijl op andere voorzieningen tot op heden geen beleid is geformuleerd.

De nota bevat beleid ten aanzien van de volgende verblijfsrecreatieve voorzieningen:

- reguliere kampeerterreinen;
- bungalowparken;
- kleinschalige kampeerterreinen (“minicamping” en “kamperen bij de boer”);
- kamperen buiten een kampeerterrein;
- hotels/pensions;
- bed and breakfast;
- gereguleerde overnachtingsplaatsen;

- groepsaccommodaties of kampeerboerderijen.

Daarnaast wordt een doorkijk gegeven naar de heffing van toeristenbelasting.

2.4.5

BELEID VOOR PAARDENBAKKEN

De gemeente Epe heeft beleidskader voor paardenbakken die hobbymatig worden gebruikt vastgesteld. Bij woningen worden steeds vaker paardenbakken (buitenrijbakken) aangelegd. Deze paardenbakken zijn niet altijd goed gesitueerd of goed ingepast en geven soms overlast bij de burens. Ook bestaat er onduidelijkheid over de regels voor paardenbakken. In de beleidsnota zijn de regels voor de aanleg van paardenbakken en bijbehorende bouwwerken zoals hekken en lichtmasten weergegeven. Er worden onder andere richtlijnen gegeven voor de afstand van de paardenbak tot een woning van derden, de plaats van de paardenbak (binnen het bestemmingsvlak en achter de voorgevelrooilijn), de grootte van de paardenbak en het plaatsen van lichtmasten.

De paardenbakken voor hobbymatig gebruik worden door middel van een algemene vrijstelling mogelijk gemaakt. In de vrijstelling komen voorwaarden ten aanzien van de locatie, de grootte en de afstand van de paardenbak tot woningen van derden aan de orde. Ook worden voorwaarden gesteld aan het voorkomen van hinder naar aangrenzende percelen, de landschappelijke inpassing (beplanting, materiaalgebruik en dergelijke) en wordt verwezen naar de regeling voor boscompensatie.

2.4.6

BELEIDSMATIGE EXPLOITATIE RECREATIEBEDRIJVEN

Recreatieverblijven (bungalows/stacaravans >55m²) op terreinen met de bestemming "Verblijfsrecreatie" moeten door de eigenaar/verhuurder gedurende een periode van 245 dagen per jaar aan recreanten worden verhuurd (inspanningsverplichting), waarbij de eis van (commerciële) verhuur van het recreatieobject (de verhuurverplichting) tussen partijen privaatrechtelijk dient te worden geregeld door middel van een geschikte privaatrechtelijke constructie/exploitatieovereenkomst met de bedrijfsmatige exploitant van het recreatieterrein/beheerder/verhuurbedrijf/tussenpersoon, waarin de verplichte commerciële verhuur op het recreatieterrein/van het recreatieobject centraal wordt geregeld.

Over de resterende vrije periode van 120 dagen per jaar is de eigenaar geheel vrij ten aanzien van het eigen gebruik, onverminderd het verbod op permanente bewoning. Hij houdt de beheerder/het verhuurbedrijf hierover steeds op de hoogte.

Het voorgaande kan onder andere worden geregeld in de bij de koopovereenkomst(en) behorende Algemene voorwaarden en door vestiging van een kwalitatieve verbintenis in combinatie met een kettingbeding en (geïndexeerde) boeteclausule ten gunste van de gemeente (eventueel advies brancheorganisatie, deskundige, notaris). Op deze wijze kan worden bereikt dat een individuele kavel gebonden blijft aan het recreatiepark.

De functie van een beheerder/beheersorganisatie is essentieel bij de bedrijfsmatige exploitatie. Naast de gebruikelijke facilitaire taken van de beheerder zoals het onderhoud van het park, gaat het hierbij om verhuurbemiddeling en eventueel invloed op selectie van recreanten/eigenaren door middel van het opereren als tussenschakel via voorkeursrecht tot koop bij de verkoop van individuele recreatieobjecten.

Bij handhavend optreden op grond van het bestemmingsplan zullen, bij vermoede strijdigheid met het bestemmingsplan en als handhaving mogelijk is. De individuele eigenaren/bewoners worden aangeschreven om te voldoen aan de eis van bedrijfsmatige

exploitatie. Uit de daarbij op verzoek door de eigenaar/bewoner aan de gemeente te overleggen stukken zoals: huurovereenkomsten, administratie, contracten met verhuurbedrijf/ beheerder koopovereenkomst, leveringsakte en service-overeenkomst (deze dient tevens betrekking te hebben op de exploitatie van de recreatieobjecten als zodanig) moet in voldoende mate blijken dat de (toekomstige) eigenaar inkomsten genereert uit de verhuur van het betreffende recreatieobject, waarbij aan hem een (rechtens afdwingbare) verplichting wordt opgelegd om het recreatieobject ook voor bedrijfsmatige verhuur ter beschikking te stellen.

HOOFDSTUK 3 Onderzoek

In dit hoofdstuk wordt het plangebied van Wissel en Schaveren nader beschreven. Hierbij wordt ingegaan op de ligging, het landschap, de aanwezige natuurwaarden en functies in het plangebied. Samen met het beleidskader dient dit hoofdstuk als basis voor de beleidsuitgangspunten.

3.1

FYSISCHE OPBOUW EN BEWONINGSGESCHIEDENIS

Wissel en Schaveren liggen op een uitloper van de Veluwe stuwwal, al dan niet bedekt met dekzand. De bodem bestaat grotendeels uit podzolgronden, maar ook komen enkeerdgronden, beekeerdgronden en veldpodzolgronden voor. Alle genoemde grondsoorten behoren tot de zandgronden.

Wissel en Schaveren liggen op een hoger gelegen rug van zandgronden temidden van voornamelijk laaggelegen agrarische gronden. Dergelijke ruggen werden door de mens als eerste in gebruik genomen voor bewoning.

Na de Middeleeuwen bestonden Wissel en Schaveren voor het merendeel uit heide. De heide is nu grotendeels verdwenen. Hiervoor zijn heide-ontginningsbossen in de plaats gekomen die pas na 1900 werden aangelegd. Daarnaast werd de heide omgevormd tot diverse landbouwpercelen. De bossen zijn in de loop van de tijd ook steeds meer als “woonbossen” in gebruik genomen.

De bebouwingsdichtheid in Schaveren is lager dan in Wissel.

3.2

LANDSCHAP EN NATUUR

In het 121 hectare grote Wissel en het 115 hectare grote Schaveren liggen verschillende campings in een bosrijke omgeving. Verder liggen er enkele honderden recreatiewoningen, zowel gegroepeerd op parken, als vrijstaand in het bos. Vanaf de Veluwe stromen enkele waardevolle beekjes vlak langs en deels door het plangebied, waaronder de Tongerensche beek en de Verloren beek.

Het landschap van het plangebied en de directe omgeving kan worden ingedeeld in de stuwwal, het enkeengebied en de beekdalen. Het grootste deel van het plangebied ligt op een uitloper van de Veluwe stuwwal. Het landschap kenmerkt zich door de aanwezigheid van bos. Het bosareaal bestaat voornamelijk uit naaldbos (grove den en lariks). Uit bosbouwkundig oogpunt is de exploitatiewaarde van deze bossen minimaal. De bossen zijn echter van grote recreatieve waarde (wandelen en fietsen). Ook zijn de bossen in gebruik genomen voor wonen en verblijfsrecreatie. Enkele gronden zijn in gebruik als agrarische cultuurground, grasland of bouwland.

Het enkeengebied heeft vooral landschappelijke waarden. Duidelijk herkenbaar is het open, opbollende karakter van het gebied en het karakteristieke oude cultuurlandschap. Langs de

randen, maar ook op de enken komen steilranden voor en lokaal zijn houtwallen aanwezig. In het gebied komt veel verspreide bebouwing voor.

De Tongerense beek en de Verloren beek ontspringen op het Veluwemassief. In de beekdalen is vroeger veen gevormd. Hieruit zijn het Wisselsche Veen en het Pollensche Veen ontstaan. Nu zijn de beekdalen overwegend als grasland in gebruik. Het is een vlak en open landschap met een recht wegen- en waterlopenpatroon. Samen met de bossen op de aangrenzende hogere stuwwal vormen de beekdalen een reliëfrijk en afwisselend gebied.

Binnen het plangebied is slechts een beperkt aantal beschermde plantsoorten aanwezig. Dit betreffen alleen licht beschermde soorten als Brede wespenorchis en Kleine maagdenpalm, waarvoor in de Flora en faunawet automatisch vrijstelling wordt verleend. Lokaal komt wel de ontheffingsplichtige Jeneverbes voor.

De botanische waarde in Wissel en Schaveren is beperkt. De aanwezige bossen met lokaal open plekken zijn voor beschermde diersoorten echter wel interessant. Vanwege de terreinkenmerken gaat het met name om soorten van bossen en bosranden. Soorten die voorkomen zijn eekhoorn, vleermuizen, das, boommarter, steenmarter en algemeen voorkomende soorten als egel, mol, konijn en muis. Verder zijn ook beekmilieus relevant, vanwege een grote diversiteit aan beschermde vissoorten. De waarde voor amfibieën is beperkt.

In de beide bosrijke deelgebieden zijn diverse broedvogels van bos en struweel te verwachten. Het betreft hier met name algemene soorten zoals Merel, Houtduif, Kuifmees, Zwarte Mees, Koolmees, Vink en Heggemus¹.

3.3

FUNCTIES

Landbouw

In de gebieden Wissel en Schaveren liggen 4 agrarische bedrijven, 2 kwekerijen, 1 intensieve veehouderij en 1 paardenhouderij. Het agrarisch gebruik concentreert zich voornamelijk in het centrale deel van Schaveren. De gronden worden voornamelijk als grasland gebruikt, maar ook komen 2 kwekerijen voor.

In Wissel bevinden zich geen agrarische bedrijven meer.

Recreatie

Een voorname functie binnen Wissel en Schaveren is de verblijfsrecreatie. Recreatiebedrijven in Schaveren zijn Reina's Hoeve, De Toekomst en De Zandhegge. In Wissel zijn de recreatiebedrijven Remboe Village, De Roompot, De Veldkamp, de Vossenbergh en Vakantiepark Verschoor gevestigd.

Verblijfsmogelijkheden worden geboden op jaarstandplaatsen (stacaravans en toercaravans) en toeristische plaatsen; ook worden recreatiewoningen verhuurd. Op bijvoorbeeld camping Remboe Village komen naast kampeermiddelen ook recreatiewoningen voor.

Naast de recreatiebedrijven zijn er in het gebied veel (particuliere) recreatiewoningen aanwezig. Destijds zijn de recreatiewoningen veelal als complex ontwikkeld. Nu zijn veel huizen in particulier eigendom en worden recreatiewoningen vaak permanent bewoond. Als zodanig worden deze recreatiewoningen dan ook niet als complex beheerd.

Dagrecreatieve activiteiten in Schaveren zijn extensieve vormen van recreatief medegebruik, zoals fietsen, wandelen en paardrijden. Het fijnmazig netwerk van verharde wegen en extensief bereden zandwegen is voor deze activiteiten zeer geschikt.

¹ Bron: Verkenning ecologische aspecten Wissel en Schaveren, EcoGroen Advies, Zwolle, maart 2009.

Wonen

In Schaveren liggen verspreid enkele tientallen woningen, waarbij een duidelijke kernenstructuur ontbreekt, er is geen sprake van een echt buurtschap.

Wissel is een grotere kern als Schaveren en dichter bebouwd, maar ook hier ontbreekt een duidelijke kernenstructuur. Voor een basisschool en andere voorzieningen is men in Wissel en Schaveren aangewezen op bijvoorbeeld Epe of Emst.

Het beleid van de gemeente is, aansluitend op het beleid van provincie en rijk, gericht op het voorkomen en zoveel mogelijk tegengaan van verstening in het buitengebied.

Voor “tweede-woningen” wordt onderscheid gemaakt tussen:

1. Recreatiewoningen bedrijfsmatig geëxploiteerd. Dit zijn woningen die zijn gesitueerd op een recreatieterrein en als zodanig als recreatiewoning worden verhuurd.
2. Tweede woning, zelfstandig, niet verhuurd. Dit zijn tweede woningen die in het bezit zijn van particulieren en die zich niet bevinden op recreatieterreinen. Deze woningen worden alleen privé gebruikt en worden door de eigenaar niet verhuurd aan derden.
3. Tweede woning, zelfstandig, particulier verhuurd. Dit zijn tweede woningen die in het bezit zijn van particulieren en die zich niet bevinden op recreatieterreinen. Deze woningen worden privé gebruikt, maar worden ook door de eigenaar particulier verhuurd aan derden.

Overige functies

Water

Ontwikkelingen in het plangebied kunnen invloed hebben op de aanwezige beken, waaronder de Tongerense beek en de Verloren beek. In de afgelopen tijd is het grondgebruik nagenoeg gelijk gebleven. Veranderingen zijn voornamelijk in extensieve zin uitgevoerd.

Horeca

In Wissel en Schaveren zijn diverse horecagelegenheden gevestigd variërend van partycentra tot hotels. In Wissel zijn vijf horecagelegenheden gevestigd:

- Oostravenweg 8, Wissel;
- Molenweg 17, Wissel;
- Centrumweg 17, Wissel (zelfstandige horeca op een verblijfsrecreatief terrein);
- Veldkampweg 2, Wissel (zelfstandige horeca op een verblijfsrecreatief terrein);
- Oranjeweg 74, Schaveren.

Verder komt op de verblijfsrecreatieve terreinen ondergeschikte horeca voor, zoals een kantine.

Bedrijven

In het plangebied komen een aantal niet-agrarische bedrijven voor, onder meer een tweekar garagebedrijven en een aannemersbedrijf. De bedrijven zijn hier al enkele decennia aanwezig.

Verkeer

De ontsluiting van Wissel verloopt in belangrijke mate via de Molenweg en de Wisselseweg die dwars door het gebied lopen en Wissel met Epe verbinden. Daarnaast zorgt de Koeweg voor een ontsluiting aan de noordwestzijde. De Woesterbergweg aan de zuidzijde van Wissel zorgt voor de verbinding met Schaveren.

Schaveren wordt ontsloten door de Oranjeweg aan de zuidzijde, die de dorpen Emst en Gortel verbindt. Nagenoeg haaks op deze weg staat de Woesterweg. Deze weg vormt een

onderdeel van een binnenweg die Epe en Vaassen verbindt. In relatie tot Schaveren hebben de Oranjeweg en de Woesterweg een belangrijke functie voor het doorgaand verkeer.

Bijzondere functies

In het plangebied komen enkele bijzondere functies voor. In Wissel zijn dit:

- Centrumweg 8, begeleid wonen;
- Molenweg 2, Buitenhotel de Waayenberg.

In Schaveren komt één bijzondere functie voor, het meditatiecentrum Maitreya instituut aan de Laarweg 27.

HOOFDSTUK

4 Beleiduitgangspunten

4.1

ALGEMEEN

In deze beleidsuitgangspunten worden de hoofdlijnen voor het bestemmingsplan vastgelegd. Er is evenwicht gezocht tussen de functies die ontwikkelingsmogelijkheden nodig hebben en functies en waarden die beschermd moeten worden.

Het bestemmingsplan houdt waar dit noodzakelijk is rekening met bestaand beleid van hogere overheden, zoals de Nota Ruimte, het Reconstructieplan Veluwe en het Streekplan Gelderland, de uitwerkingen daarvan en het gemeentelijk beleid.

In dit hoofdstuk worden de beleidsuitgangspunten voor bos, wonen, recreatie, landbouw en overige functies beschreven. De uitgangspunten worden hierna per onderwerp verder besproken.

4.2

BOS, NATUUR EN LANDSCHAP***Bos***

Door de bestaande bossen positief te bestemmen is verkleining van het bosareaal in principe niet mogelijk. De bestemming “Bos” heeft een veelzijdige doelstelling. Dit betekent dat de bossen zowel een functie hebben voor landschap, cultuurhistorie, natuur, bosbouw en recreatie. Door een aanlegvergunningstelsel dat is afgestemd op de Boswet (zie kader), vormt het bestemmingsplan geen belemmering voor het normale bosbouwkundige beheer. Er is bijvoorbeeld geen aanlegvergunning opgenomen voor het vellen en rooien van houtopstanden. Voor specifieke werkzaamheden die *niet* tot het normale bosbouwkundige beheer behoren zijn met het oog op behoud van landschappelijke en natuurlijke waarden enkele aanlegvoorschriften opgenomen. In het ecologisch onderzoek is een stroomschema opgenomen dat gehanteerd kan worden bij het beoordelen van dergelijke werkzaamheden, zie bijlage 1 bij deze toelichting.

Boswet

De Boswet (1961) richt zich op de instandhouding van het areaal bos en andere houtopstanden. De Boswet kent drie instrumenten om dit te bereiken, namelijk de meldingsplicht, de herplantplicht en het kapverbod. In de praktijk blijkt dat de Boswet zich voornamelijk richt op het nationale belang van het kwantitatieve behoud van het bosareaal, voornamelijk met het oog op de bosbouw. Lagere overheden hebben de mogelijkheid de meer specifieke plaatselijke belangen bij de aanwezigheid van bos te behartigen. Door middel van kapbepalingen (in een afzonderlijke verordening of in de APV) en het bestemmingsplan “Buitengebied” kan ingespeeld worden op de plaatselijk omstandigheden.

De kapbepalingen en de aanlegvoorschriften in het bestemmingsplan “Buitengebied” hebben een ruimer motief dan de Boswet en hebben daardoor een aanvullende werking. Door toepassing van de Boswet worden gebieden met grote of zeldzame landschappelijke en na-

tuurlijke waarden niet beschermd. Voor het behoud van de waarden van natuur en landschap kan in deze gebieden de eis voor een aanlegvergunning voor het vellen, rooien of beschadigen van bijvoorbeeld kleinschalige beplantingselementen, naast het leggen van de bestemming "Bos", noodzakelijk zijn.

Kamperen binnen de bestemming "Bos"

Binnen de bestemming "Bos" is in Schaveren een kampeerterrein aanwezig. Deze is aangeduid op de plankaart als 'kampeerterrein'.

Boscompensatieregeling

Door de provincie Gelderland is een regeling vastgesteld die bepaalt dat wanneer bij ruimtelijke ingrepen bos- en/of natuurbestemmingen verloren gaan deze gecompenseerd dienen te worden. Het bestemmingsplan "Wissel en Schaveren" is getoetst aan de geldende bestemmingsplannen. De bestemmingsvlakken voor bebouwing zijn in de geldende bestemmingsplannen even groot of groter dan de bestemmingsvlakken die in dit bestemmingsplan zijn opgenomen. Met name in het geldende bestemmingsplan "Wissel" zijn hele grote aanduidingsvlakken opgenomen waarbinnen woningen of recreatiewoningen konden worden opgericht. In dit bestemmingsplan zijn deze grote aanduidingen komen te vervallen en zijn ze vervangen door redelijk strak begrensde bestemmingsvlakken, met daarbinnen een bouwvlak. De oppervlakte van de bestemming "Bos" neemt dus feitelijk toe.

Natuur

Het bestemmingsplan richt zich op een samenhangende ecologische structuur. Aan de ene kant beschermt het bestemmingsplan de bestaande natuurlijke kwaliteiten. Aan de andere kant is herstel en ontwikkeling mogelijk. Met het bestemmingsplan wordt in dit kader geen actief beleid gevoerd. Het bestemmingsplan voorkomt onomkeerbare ingrepen, bijvoorbeeld door het tegengaan van nieuwvestiging van woningen en campings. Het bestemmingsplan voldoet aan het "nee, tenzij"-beleid voor de EHS-gebieden. Het bestemmingsplan voorziet namelijk niet in het aantasten van de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied. Alleen de bestaande en legaal tot stand gekomen functies zijn bestemd en hebben beperkte uitbreidingsmogelijkheden gekregen (binnen bouwvlakken). Areaalverlies of verlies aan kwaliteit van de natuurgebieden vindt naar aanleiding van dit bestemmingsplan niet plaats. Dit is ook aangetoond in de ecologische verkenning die is uitgevoerd (zie bijlage 1)

Bufferzone natte landnatuur

In het Streekplan en het Waterhuishoudingsplan van de provincie Gelderland zijn locaties aangewezen als bufferzone natte landnatuur. De bedoeling van de bufferzone is om waardevolle natte natuurgebieden (zoals vennetjes) te beschermen tegen verdroging en vervuiling. De bufferzones rond de natte natuurgebieden zijn opgenomen op de plankaart. Alle percelen binnen de bufferzone natte landnatuur krijgen de dubbelbestemming "Waarde – Natuur" en zijn gekoppeld aan het aanlegvergunningstelsel om de bodem en waterhuishouding te beschermen.

Landschap

De bestaande landschapswaarden zijn meegenomen in de gebiedsbestemmingen "Bos" en "Agrarisch met waarden - Natuur en Landschap". Omdat het bestemmingsplan geen of nauwelijks nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen toestaat wordt voldaan aan het zogenaamde "ja, mits"-principe voor het Nationaal en waardevol Landschap Veluwe. De bebouwingsmogelijkheden –voor de bestaande functies- worden geconcentreerd in bouwvlakken die

binnen de bestemmingsvlakken zijn aangegeven. Ontheffingen en vrijstellingen moeten worden getoetst aan de gevolgen voor de landschappelijke waarden.

Archeologische en bouwkundige monumenten zijn bij wet beschermd. Ze worden dan niet ook nog weer eens in het bestemmingsplan beschermd. Voor de gebieden met een middel-hoge en hoge archeologische verwachtingswaarde (Cultuurhistorische waardenkaart Gelderland) is een dubbelbestemming "Waarde – Archeologie" opgenomen. Aan de dubbelbestemming is een beschermend aanlegvergunningstelsel gekoppeld.

4.3

WONEN

Het bestemmingsplan kiest een conserverend beleid ten aanzien van bestaande woningen. Nieuwe burgerwoningen zijn niet toegestaan.

Woningen

Met het oog op de belangen van landbouw, natuur en landschap geldt voor het plangebied een restrictief beleid voor woningen. Op de eerste plaats houdt dit in dat geen nieuwbouw van woningen mag plaatsvinden. Op de tweede plaats richt het bestemmingsplan zich op instandhouding van het bestaande bouwvolume van de aanwezige woningen, waaraan in het bestemmingsplan de bestemming "Wonen" is toegekend.

Binnen de bestemming "Wonen" worden twee categorieën onderscheiden, namelijk "Wonen" of "Wonen - Wonen in het bos". De laatste bestemming is toegekend aan de woningen die midden in de bosgebieden liggen.

Bij de bestemming "Wonen" wordt een maximale inhoudsmaat van 600 m³ aangehouden, tenzij de inhoud van de woning groter was ten tijde van de ter inzagelegging van het ontwerpplan. De bestemming wordt voorzien van een ruim bouwvlak voor de woning. Het gebied tussen de weg en de voorgevel van de woning wordt als "Tuin" bestemd. Voor twee woningen op de hoek VerlorenBeekweg/Schaverenseveldweg is een aanduiding "atelier" opgenomen op de plankaart. Voor deze percelen is in 2009 een partiële herziening opgesteld die de bouw van twee woningen met ateliers mogelijk maakt op de locatie van een voormalig garagebedrijf. Omdat de standaard bijgebouwenregeling hier wordt overschreden is deze aanduiding opgenomen en er is hier 50 m² meer oppervlakte bijgebouwen toegestaan.

Bij de bestemming "Wonen - Wonen in het bos" krijgt het omliggende bosperceel de bestemming "Bos", de woning wordt binnen een bouwvlak geplaatst. De bostuin is hier ook nadrukkelijk benoemd in de bestemmingsomschrijving. Bij de bestemming "Wonen - Wonen in het bos" wordt een maximale inhoudsmaat van 600 m³ aangehouden, tenzij de inhoud van de woning groter was ten tijde van de ter inzagelegging van het ontwerpplan. De bestemming wordt voorzien van een ruim bouwvlak voor de woning en bijgebouwen, waarbij 5 meter rondom de bestaande bebouwing wordt aangehouden en 8 meter uit de perceelgrens daar waar dat mogelijk is.

Bij de bestemmingen "Wonen" en "Wonen - Wonen in het bos" is een ontheffing van de maximale inhoudsmaat van een woning tot 800 m³ mogelijk bij veel ruimte op het perceel en andere stedenbouwkundig relevante aspecten zoals aangegeven in de ontheffingsregeling. Het is in de bestemming "Wonen - Wonen in het bos" met ontheffing mogelijk om hoofdgebouwen (deels) buiten het aangegeven bouwvlak te bouwen.

Op de plankaart zijn de goot- en bouwhoogte van de woning of villa weergegeven en gekoppeld aan het bouwvlak wanneer deze afwijken van de algemene lijn (een goothoogte van maximaal 4 meter en een nokhoogte van maximaal 9 meter). In de algemene vrijstellingsbepalingen is de paardenbakkenregeling opgenomen. Bij alle woningen is een beroep aan huis toegestaan, mits hiervoor niet meer dan 50 m² in gebruik wordt genomen.

4.4

RECREATIE

Het bestemmingsplan richt zich op het behoud van bestaande recreatieve voorzieningen en biedt de nodige mogelijkheden voor kwaliteitsverbetering, zowel voor verblijfsrecreatie als voor dagrecreatie.

De gemeente wil voorwaarden scheppen voor de toeristisch-recreatieve sector om op ontwikkelingen in te kunnen spelen. Dat staat in de Notitie “Verblijfsrecreatie in Epe”, waarin de gemeentelijke visie op de recreatieve sector is verwoord. Deze notitie is samengevat in paragraaf over gemeentelijk beleid. De notitie geeft aan dat het recreatiebeleid zich richt op een kwalitatief voldoende en gevarieerd aanbod van de recreatieve voorzieningen. Veel ingrepen die nodig zijn ten behoeve van toerisme en recreatie, kunnen zonder meer binnen de planologische regeling van dit bestemmingsplan tot stand komen. Slechts enkele ingrepen hebben gevolgen voor de ruimtelijke ordening en behoeven een nadere afweging, waarbij ook andere belangen betrokken moeten worden.

Vrijstaande recreatiewoningen

De in het plangebied aanwezige recreatiewoningen worden positief bestemd. Het is niet mogelijk om nieuwe solitaire recreatiewoningen op te richten. Er is voor gekozen alle panden die van oorsprong als recreatiewoning zijn gebouwd als zodanig te bestemmen. De ligging, de aard, de kwaliteit en de omvang van de recreatiewoningen in de gemeente is zodanig dat een bestemming tot recreatiewoning voor de hand ligt. Permanente bewoning van recreatiewoningen is niet toegestaan. De gemeente treedt actief op tegen permanente bewoning van recreatiewoningen.

De toegestane oppervlakte van een recreatiewoning bedraagt 75 m², met een maximale inhoud van 300 m³ (inclusief kelder en berging). De afstand tot de zijdelingse perceelgrens dient ten minste 5 meter te bedragen. De maximale bouwhoogte bedraagt 5 meter en de maximale goothoogte 3 meter. Bij grote afwijkingen van de bouw- en goothoogte is dit aangegeven op de plankaart.

Bijgebouwen bij recreatiewoningen

Vrijstaande bijgebouwen bij een recreatiewoning zijn toegestaan indien het bijgebouw past binnen de maximale maat van de recreatiewoning van 75 m² en/of 300 m³ en de hoogte maximaal 3 meter bedraagt. Het bijgebouw mag dan inpandig of vrijstaand zijn.

Gebruik kampeermiddelen en recreatiewoningen als tweede woning

In het bestemmingsplan is bepaald dat gebruik van kampeermiddelen als tweede woning is toegestaan. Het gebruik van recreatiewoningen als tweede woning is alleen toegestaan wanneer de recreatiewoning niet op een park gelegen is.

Recreatieterreinen

Bestaande recreatieterreinen die zich toeleggen op de verblijfsrecreatie zijn in het bestemmingsplan bestemd als “Recreatie – Verblijfsrecreatie”. Het gaat voornamelijk om kampeeren/of zomerhuisjesterreinen. Het gebruik van recreatiewoningen en stacaravans voor permanente bewoning is expliciet verboden. De gemeente treedt hier actief tegen op.

In de regels is onder meer bepaald dat op de terreinen sprake moet zijn van een permanent wisselend recreatief gebruik en dat het terrein op bedrijfsmatige wijze geëxploiteerd dient te worden.

Binnen de bestemming “Recreatie – Verblijfsrecreatie” zijn bebouwingsvlakken opgenomen voor de aanwezige bedrijfsbebouwing. Buiten het bouwvlak mogen enkel sanitaire gebouwen en gebouwen bedoeld voor onderhoud gesitueerd zijn. Deze gebouwen zijn toegestaan tot een maximale oppervlakte van 250 m², met een maximale hoogte van 6 meter.

Per recreatieterrein is 1 bedrijfswoning toegestaan. De maximale inhoud van een bedrijfswoning bedraagt 800 m³, exclusief bijgebouwen.

Op de plankaart staat in het bouwvlak aangegeven wat per locatie het maximaal te bebouwen oppervlak is (bestaande oppervlakte +10%).

Zelfstandig bestaande horecabedrijven op recreatieterreinen zijn binnen de bestemming “Recreatie – Verblijfsrecreatie” aangeduid met de aanduiding “horeca”.

Om recreatieterreinen dient een groenstrook aangelegd te zijn met een minimale breedte van 5 meter. Deze groenstrook heeft de bestemming “Bos”.

Trekkershutten

Trekkershutten zijn toegestaan met een maximale oppervlakte van 30 m² en een maximale hoogte van 4 meter. Bergingen bij trekkershutten zijn niet toegestaan. Aan het aantal trekkershutten zijn geen beperkingen verbonden.

Stacaravans

In oktober 2004 en november 2005 heeft het college van burgemeester en wethouders beleidsregels met betrekking tot stacaravans en dubbele stacaravans vastgesteld. De beleidsregel van november 2005 is feitelijk een bundeling van meerdere eerder vastgestelde beleidsregels. Er wordt onder andere een definitie van “stacaravan” gegeven en er zijn onder andere minimale onderlinge afstanden tussen stacaravans, een maximale oppervlakte, breedte en hoogte aangegeven.

Vanaf oktober 2004 zijn daarnaast geen dubbele stacaravans meer toegestaan. Dit is onderzocht door de definitie van stacaravan en een maximale breedte op te nemen. Een stacaravan moet namelijk over de weg te vervoeren zijn. Chalets zijn dus niet toegestaan.

De maximale grootte van een stacaravan bedraagt 50 m². De maximale hoogte bedraagt 3,75 meter en de maximale goothoogte bedraagt 3 meter. Er is geen beperking op het aantal stacaravans opgelegd, mits de minimale afstand tussen de stacaravans 10 meter bedraagt. Vrijstaande bijgebouwen bij stacaravans zijn toegestaan indien deze niet groter zijn dan 5 m² en een maximale hoogte van 2,5 meter.

Dagrecreatie

De dagrecreatieve voorzieningen in het plangebied bestaan voornamelijk uit extensieve voorzieningen (zoals wandelpaden, fietspaden en picknickplaatsen). In de notitie “Verblijfsrecreatie in Epe” streeft de gemeente naar behoud, verbetering en uitbreiding van deze voorzieningen.

Voor kleinschalige voorzieningen als wandelpaden en picknickplaatsen is geen specifieke planologische regeling nodig. Wandel- en fietspaden en picknickplaatsen zijn mede bestemd

in de verschillende gebiedsbestemmingen of verkeersbestemmingen. Binnen de gebiedsbestemmingen is het mogelijk fietspaden aan te leggen of te verharderen. Bij de tracékeuze spelen de belangen van landbouw, natuur en landschap een grote rol. Bankjes, borden, et cetera passen in de andere-bouwwerkenregeling.

Het midgetgolfterrein aan de Ericaweg 2 heeft de bestemming “Recreatie - Dagrecreatie” gekregen. Verder is hier een ondergeschikte horecavoorziening aanwezig die in de bestemming “Recreatie – Dagrecreatie” is medebestemd.

4.5

LANDBOUW

Agrarische bedrijven

Bestaande reële agrarische bedrijven hebben de bestemming “Agrarisch - Agrarisch bedrijf” toegekend gekregen, eventueel met de aanduiding “intensieve veehouderij” of “paardenhouderij”. Binnen het plangebied van Schaveren is een menterrein aanwezig, deze is aangeduid als “Sport - specifieke vorm van sport – 1”.

Uitgangspunt is aan te sluiten bij het bestemmingsplan “Buitengebied” en het Reconstructieplan Veluwe. Voorwaarde voor het bouwen van veestallen is dat is aangetoond moet zijn dat de ammoniakbelasting op het Natura 2000-gebied niet toeneemt. Dit wordt via een vergunning op basis van de Natuurbeschermingswet geregeld. Omdat deze vergunning een geheel eigen procedure doorloopt en er nieuw beleid ten aanzien van de ammoniakbelasting op Natura 2000-gebieden wordt verwacht is geen specifieke regeling in het bestemmingsplan opgenomen.

De agrarische gebieden hebben vanwege de hoge landschappelijke en natuurlijke waarden de bestemming “Agrarisch met waarden - Natuur en landschap” gekregen. Agrarisch gebruik en de bescherming en ontwikkeling van landschappelijke en natuurlijke waarden zijn hier nevensgeschikt. Via een aanlegvergunningstelsel worden de gebiedswaarden beschermd. In het agrarisch gebied zijn twee kwekerijen gevestigd. Deze zijn aangeduid met de aanduiding “intensieve kwekerij”.

4.6

OVERIGE FUNCTIES

Horeca

Met het oog op de instandhouding van het landelijk karakter van het plangebied richt de bestemmingsregeling zich op het voorkomen van groei van het aantal horecafuncties in het plangebied. De huidige horecafaciliteiten in het plangebied zijn bestemd als “Horeca” en hebben een uitbreidingsmogelijkheid van maximaal 10% binnen het bouwvlak. Op de plankaart staat aangegeven wat per locatie het maximaal te bebouwen oppervlak is (=bestaand +10%). Een bedrijfswoning is alleen toegestaan wanneer dit op de plankaart als zodanig is aangeduid.

In de bijlage bij de regels van dit bestemmingsplan is een “Lijst van horecabedrijven” opgenomen, hierin zijn verschillende categorieën horeca onderscheiden. In de bestemmingsomschrijvingen bij de bestemmingen waar horecagelegenheden voorkomen is aangegeven welke categorieën zijn toegestaan. Disco's zijn overal uitgesloten.

Bedrijven

De bestaande bedrijvigheid is positief bestemd. Deze bedrijven krijgen de bestemming “Bedrijf” met de aanduiding “specifieke vorm van bedrijf” en de toevoeging “- 1” of “- 2”, waarbij 1 voor een aannemer met werkplaats staat en 2 voor een garagebedrijf. De bestemmingsregeling bestemt nadrukkelijk alleen de bestaande activiteiten.

Met betrekking tot uitbreidingsmogelijkheden van de bestaande bedrijven richt het bestemmingsplan zich op het voorkomen van structurele groei. De uitbreidingsmogelijkheden zijn dan ook vooral bedoeld voor de activiteiten die aanwezig zijn op het tijdstip van de terinzagelegging van het bestemmingsplan. Wanneer bedrijven zich voornemen structureel te groeien, streeft de gemeente verplaatsing naar een bedrijfsterrein na.

De maximaal toegestane bebouwing is opgenomen op de plankaart als aanduiding “maximaal bebouwd oppervlak” (=bestaande oppervlakte +10%).

Het bestemmingsplan gaat uit van handhaving van het bestaande aantal bedrijfswoningen. Een bedrijfswoning is alleen toegestaan wanneer dit op de plankaart als zodanig is aangeduid. De inhoud van bedrijfswoningen mag maximaal 800 m³ bedragen, exclusief bijgebouwen.

Sport

In Wissel zijn twee sportaccommodaties gelegen, voetbalvereniging S.V. Wissel aan de Eri-caweg 6 en ponyclub W.E.T. aan de Wisselseweg 76. Beide accommodaties hebben de bestemming ‘Sport’. Op de plankaart is een bouwvlak met de toegestane oppervlakte bebouwing (=bestaande oppervlakte + 10%) en de maximale bouw- en goothoogte weergegeven. De parkeerterreinen zijn aangeduid op de verbeelding (plankaart).

Sociaal maatschappelijk

De locaties die een culturele, educatieve, wetenschappelijke, sociale, religieuze en/of een algemeen maatschappelijke functie hebben, zijn specifiek bestemd tot “Maatschappelijk”. Deze bestemming geldt in het plangebied onder meer voor een meditatiecentrum. Een bedrijfswoning is alleen toegestaan wanneer dit op de plankaart als zodanig is aangeduid. Binnen de bestemming “Maatschappelijk” zijn kunstwerken toegestaan tot een maximale hoogte van 9 meter.

Infrastructuur

De wegen en fietspaden met een uitgesproken verkeersfunctie zijn bestemd tot “Verkeer”, hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen verharde (“Verkeer - 1”) en onverharde wegen (“Verkeer - 2”). Fietspaden, parkeerplaatsen en de overige wegen met een erf- of perceelsoverlappende functie en zijn opgenomen in de gebiedsbestemmingen.

In het landelijk gebied worden onverharde wegen steeds zeldzamer. Vele zandwegen zijn de laatste decennia verhard, waardoor een deel van de ontstaansgeschiedenis van het landschap verloren is gegaan. Onverharde wegen en perceelontsluitingswegen zijn bestemd binnen de gebiedsbestemming waar ze voorkomen. De onverharde wegen in het plangebied dienen behouden te blijven vanwege de hoge beleevingswaarde en het belang voor de openluchtrecreatie. Het bestemmingsplan kent daarom een algemene aanlegvergunning voor het verharren van onverharde wegen.

Archeologie

Terreinen die op de CHW-kaart van de Provincie Gelderland zijn opgenomen met een middelhoge en hoge archeologische verwachtingswaarde en niet zijn beschermd ingevolge de

Monumentenwet, zijn bestemd met de dubbelbestemming “Waarde – Archeologie”. Aan de dubbelbestemming is een aanlegvergunningstelsel gekoppeld. Voor ingrepen in de bodem is een aanlegvergunning vereist. Archeologische monumenten worden via de Monumentenwet beschermd en zijn daarom niet in het bestemmingsplan opgenomen, dit voorkomt een dubbel vergunningentraject.

HOOFDSTUK

5

Uitvoerbaarheid

Conform artikel 3.1.6. van het Bro geeft de toelichting inzicht in de uitvoerbaarheid van het plan. Ingevolge het bepaalde in artikel 6.12 van de Wro stelt de gemeenteraad een exploitatieplan vast voor gronden waarop een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen bouwplan is voorgenomen. Bij een besluit tot vaststelling kan de raad besluiten geen exploitatieplan vast te stellen, indien het verhaal van kosten van de grondexploitatie over de in het plan begrepen gronden anderszins verzekerd is.

In het onderhavige geval is sprake van een consoliderend plan, waar zeer beperkt ontwikkelingsmogelijkheden worden geboden. Het betreft in die gevallen een particulier initiatief waaraan in beginsel geen kosten voor de gemeente zijn verbonden, afgezien van kosten van het ambtelijk apparaat voor de begeleiding en toetsing van aanvragen om bouwvergunning. Die kosten worden door middel van leges gedekt.

HOOFDSTUK

6 Handhavingsbeleid

In artikel 7.10 van de Wro is bepaald dat het verboden is gronden en bouwwerken te gebruiken of te laten gebruiken in strijd met een bestemmingsplan en dat overtreding daarvan een strafbaar feit is.

De gemeentelijke overheid is verantwoordelijk voor de handhaving van het bestemmingsplan. Het doel is om situaties die in strijd zijn met de planregels tegen te gaan. Handhaving omvat verschillende activiteiten.

Zo zal controle en toezicht plaats moeten vinden om te constateren of er sprake is van overtredingen. Vervolgens zal in veel gevallen getracht worden om met overleg een einde te maken aan de overtreding. Als dit niet lukt zullen specifieke handhavingmiddelen worden toegepast zoals bestuursdwang. Het legaliseren van een overtreding of het gedogen van een overtreding valt niet onder handhaving².

De nota "Nota Handhaving, door een integrale aanpak naar een duurzame veiligheid" (2003) geeft aan waar de prioriteiten liggen van de gemeente Epe betreffende de handhaving. Uit de Nota blijkt dat in de praktijk bepaalde activiteiten of vormen van gebruik niet legaal zijn en daarom in de handhaving extra aandacht verdienen. Belangrijke voorbeelden daarvan worden hieronder beschreven. Verder geeft de Nota een overzicht van de handhavinginstrumenten die de gemeente ter beschikking staan.

- *Grondwerkzaamheden* vallen meestal minder op dan bouwactiviteiten. Hun effecten op de ruimtelijke en ecologische kwaliteit zijn vaak even groot. Belangrijk is dat de planregels worden gehandhaafd: een geoefend oog en beschikbare tijd is hierbij onontbeerlijk.
- Bij veel *woningen* en zeker bij de *dienstwoningen* van voormalige agrarische bedrijven is sprake van uitdijend erfgebruik. Veel agrarische gronden verliezen hun functie en worden bijvoorbeeld gebruikt als (sier)tuin of als paardenbak. Langs bepaalde wegen, waar voorheen woonpercelen werden gescheiden door weiland, liggen nu tuinen met vijvers en hekjes aaneen. De gemeente is van mening dat oneigenlijke expansie in het buitengebied moet worden geweerd.
- Tegen het gebruik van *agrarische bedrijfsgebouwen* voor niet agrarische doeleinden (aannemers-, staalconstructie-, detailhandelsbedrijf) wordt door de gemeente opgetreden. Gezien de ontwikkelingen in de landbouw, zal de druk in deze richting toenemen.

² Legaliseren is het in overeenstemming brengen van de overtreding met de geldende regelgeving. Legalisatie is mogelijk door vergunningverlening, het verlenen van een vrijstelling of wijziging/herziening van het bestemmingsplan. Gedogen is het bewust afzien van handhaving. Het gedogen kan zowel expliciet geschieden in een schriftelijke gedoogbeschikking als impliciet in uitlatingen of gedragingen waaruit de overtreder kan afleiden dat wordt afgezien van handhaving.

- *Recreatiebedrijven* in Epe variëren sterk in grootte en opzet. De bedrijven vergen een intensief toezicht. Stacaravanterreinen slibben gemakkelijk dicht met allerlei aanbouwsels en schuurtjes. Nu en dan geeft een recreatiebedrijf blijk van een ontoelaatbare expansiezucht. Meestal begint dit met parkeren of spelactiviteiten in een aangrenzend weiland.
- In tegenstelling tot *recreatiewoningen* op recreatiebedrijven worden veel solitaire recreatiewoningen op illegale wijze bewoond door personen die elders geen hoofdverblijf hebben. Ook recreatiewoningen die worden gebruikt als tweede woning lopen het gevaar vroeg of laat op deze wijze gebruikt te worden. Hoewel controle en aanschrijving inspanning kosten, hecht de gemeente grote waarde aan het tegengaan van permanente bewoning.

HOOFDSTUK

7

Inspraak en overleg

7.1**INSPRAAK**

Voor het bestemmingsplan "Wissel en Schaveren" wordt de mogelijkheid tot inspraak geboden. Met inachtneming van ingekomen reacties vindt de uiteindelijke besluitvorming plaats. De resultaten van de inspraak zullen te zijner tijd in deze paragraaf worden opgenomen.

7.2**OVERLEG**

In het kader van het overleg ex artikel 3.1.1 van het Bro is overleg gevoerd met de daarvoor in aanmerking komende instanties. Op het voorontwerpbestemmingsplan is bij brief van 4 november 2009 een reactie ontvangen van de VROM-inspectie. De VROM-inspectie geeft hierin aan dat het bestemmingsplan "Wissel en Schaveren" bij de betrokken rijksdiensten geen aanleiding geeft tot het maken van opmerkingen, gelet op de nationale belangen in de Realisatieparagraaf Nationaal Ruimtelijk Beleid. Van de overige overlegpartners zijn geen reacties ontvangen.

februari 2010.

BIJLAGE 1

Verkenning ecologische aspecten Wissel en Schaveren

‘Verkenning ecologische aspecten Wissel en Schaveren, gemeente Epe’

Doorkijk vanuit de vigerende natuurwetgeving

COLOFON

Titel: **Verkenning ecologische aspecten Wissel en Schaveren, gemeente Epe**
Subtitel: Doorkijk vanuit de vigerende natuurwetgeving

Projectcode: 08173

Status: Conceptrapport

Datum: 17 maart 2009

Auteur: drs. I. Veeman

Opdrachtgever: Stedenbouwkundig adviesbureau Witpaard
Mevr. H. Smeenk

EcoGroen Advies BV
Postbus 625
8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64
F: 038 423 64 65
I: www.ecogroen.nl

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding en doelstelling	4
1.2	Situatie bestemmingsplangebied	4
1.3	Werkwijze	5
1.4	Leeswijzer	5
2	Natuurbeschermingswet	6
2.1	Wettelijk kader	6
2.2	Bestaand gebruik	7
2.3	Natura 2000-gebied 'Veluwe'	7
2.4	Effectenindicator Ministerie van LNV	8
2.5	Relevante aspecten Natura 2000	9
3	EHS wezenlijke kenmerken en omgevingscondities	11
3.1	EHS algemeen	11
3.2	EHS in Gelderland	11
3.3	Relevante aspecten EHS	13
4	Flora en fauna en verwachte effecten	14
4.1	Inleiding	14
4.2	Flora	14
4.3	Fauna	15
4.4	Zoogdieren	15
4.5	Broedvogels	17
4.6	Amfibieën	18
4.7	Reptielen	18
4.8	Vissen	18
4.9	Ongewervelde dieren	19
5	Aanbevelingen	20
5.1	Aandachtspunten en voorschriften	20
5.2	Kennisleemten	21
6	Geraadpleegde bronnen	22

Bijlagen

I	Plangebied en begrenzing Natura 2000
II	Stroomschema procedure NB-wet
III	Beoordelingsschema initiatieven in de EHS
IV	Ligging HEN wateren
V	Ligging Natte natuur en beschermingszones
VI	Kaart Das

1 Inleiding

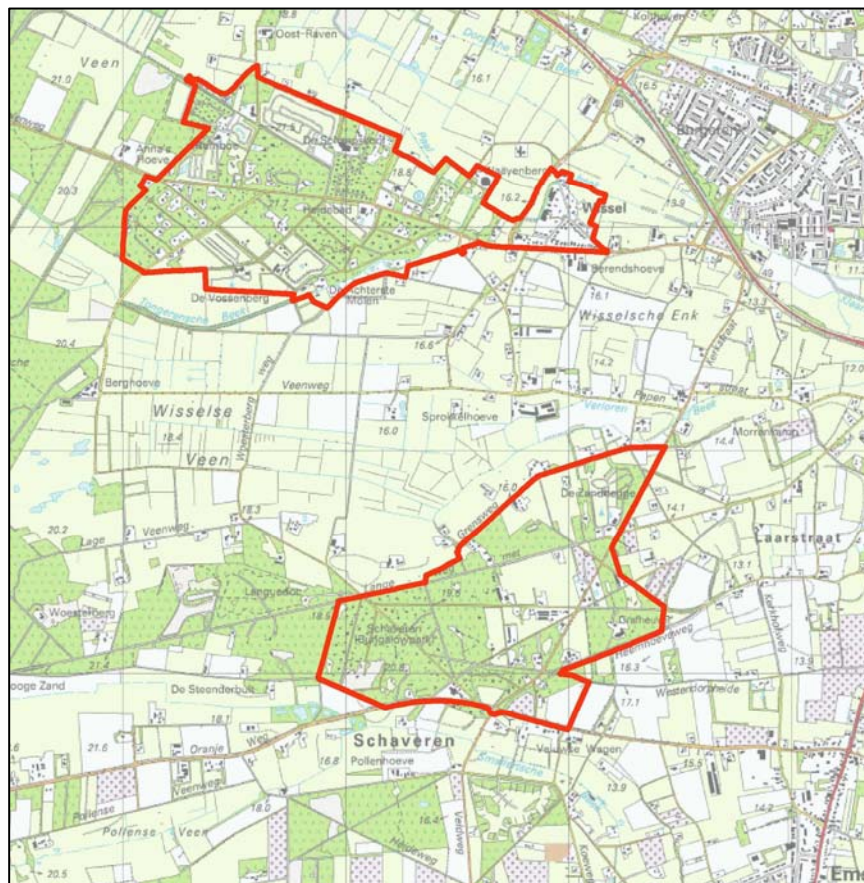
1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Stedebouwkundig adviesbureau Witpaard partners heeft EcoGroen Advies BV een verkennend ecologisch onderzoek uitgevoerd in de deelgebieden Wissel en Schaveren, binnen de gemeente Epe. Het onderzoek dient voor een gemotiveerde herziening van het bestemmingsplan. Het bestemmingsplan is conserverend van karakter.

In voorliggend onderzoek worden de natuurwaarden in het gebied op hoofdlijnen in beeld gebracht vanuit het licht van Flora- en faunawet artikel 75 en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid, waaronder de Natuurbeschermingswet. Tevens wordt ingegaan op het provinciale beleid zoals dat tot uiting komt in de ecologische hoofdstructuur (EHS). Het onderzoek is erop gericht om via een verkennend onderzoek de ecologische aspecten in beeld te krijgen die (mogelijk) van invloed kunnen zijn op plannen in de beide deelgebieden. Een concrete toetsing is op dit moment nog niet aan de orde.

1.2 Situatie bestemmingsplangebied

De bestemmingsplangebieden Wissel en Schaveren liggen ten westen van de kern Epe op de oostflank van het Veluwemassief. Het bestemmingsplan voor Wissel en Schaveren moet geactualiseerd worden. In het 121 hectare grote Wissel en het 115 hectare grote Schaveren liggen verschillende campings in een bosrijke omgeving. Verder liggen er enkele honderden recreatiewoningen, zowel gegroepeerd op parken als vrijstaand in het bos. Vanaf de Veluwe stromen enkele waardevolle beekjes vlak langs en deels door het plangebied, waaronder de Tongerensche beek en de Verloren beek. In figuur 1 zijn de beide deelgebieden weergegeven.

Figuur 1: begrenzing van de beide deelgebieden. Wissel boven en Schaveren onder.

Het bestemmingsplan is conservatief van aard, maar er zijn wel enkele kleine Ingrepen aan de orde:

- uitbreiden van een bestaande woning of recreatiewoning;
- sloop en herbouw van een bestaande woning of recreatiewoning (binnen het bestemmingsvlak);
- uitbreiding (vaak 10-15%) van de bestaande bebouwing bij een niet-agrarisch bedrijf, horecabedrijf of de centrale voorzieningen op een kampeerterein;
- herstructurering van een kampeerterein (andere indeling);

1.3 Werkwijze

Gemeenten hebben cruciale verplichtingen bij het beschermen van natuur. Zij moeten bij al hun activiteiten rekening houden met beschermde soorten en gebieden. Deze verplichting komt voort uit wetgeving en rechtspraak. Het betreft activiteiten als het opstellen van plannen, het uitvoeren van projecten en het uitvoeren van handelingen zoals bijvoorbeeld ten behoeve van onderhoud en beheer. Het gaat om soorten die beschermd zijn onder de Flora- en faunawet en gebieden die beschermd zijn volgens de Natuurbeschermingswet en gebieden van de Ecologische Hoofdstructuur. Gemeenten moeten op voorhand een inschatting maken dat voor de geplande activiteiten sectortoestemming zal (kunnen) worden verleend op grond van de Flora- en faunawet (soortenbescherming) dan wel op grond van de bepalingen uit de Natuurbeschermingswet 1998 (gebiedsbescherming). Ook bij het opstellen of herzien van een bestemmingsplan moet men rekening houden met/anticiperen op aanwezige beschermde soorten en gebieden. Hieruit vloeien de volgende taken voort:

- Inventariseren van beschermde soorten en gebieden;
- Begrenzen en bestemmen van beschermde gebieden en eventueel belangrijke leefgebieden van beschermde soorten;
- Voorschriften opnemen uitgaande van instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden, gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten en natuurdoelen Ecologische Hoofdstructuur;

Het bestemmingsplan leent zich vooral voor gebiedsbescherming vanwege de duidelijke ruimtelijke component. Soortbescherming is moeilijk ruimtelijk te regelen, tenzij het gekoppeld is aan een beschermde leefomgeving of duidelijk omgrensde belangrijke (kern)leefgebieden. Ook is het bestemmingsplan het meest geschikt voor het reguleren van nieuwe activiteiten. Echter, via het bestemmingsplan kan men niet aan alle verplichtingen voortkomen uit het natuurbeschermingsrechten voldoen. Daarvoor blijven aanvullende instrumenten nodig.

Om de aandachtspunten van gebieden en soorten in beeld te krijgen zijn meerdere sporen gevolgd. Ten eerste zijn diverse bronnen als beleidsstukken en soortenatlassen geraadpleegd. Tevens heeft een verkennend veldonderzoek plaatsgevonden eind november 2008.

1.4 Leeswijzer

Voorliggende rapportage is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op het beschermingskader van de Natuurbeschermingswet. Voor beide deelgebieden is dit relevant in verband met de ligging nabij het Natura 2000-gebied Veluwe. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op het EHS beleid. Beide deelgebieden maken onderdeel uit van de ecologische hoofdstructuur. In hoofdstuk 4 gaan we in op strikt beschermde soorten die in het gebied bekend of te verwachten zijn. In hoofdstuk 5 worden de voornaamste bevindingen samengevat en worden voorschriften beschreven.

2 Natuurbeschermingswet

2.1 Wettelijk kader

In de Natuurbeschermingswet 1998 is de bescherming geregeld van Habitat- en Vogelrichtlijngebieden - tezamen 'Natura 2000-gebieden' genoemd - en Beschermde Natuurmonumenten. De beschermde waarden van een Natura 2000-gebied worden uitgedrukt in de vorm van instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen, vogels en/ of andere soorten.

Iedereen die vermoedt of kan weten dat zijn handelen of nalaten, gelet op de instandhoudingdoelstelling, nadelige gevolgen voor een Natura 2000-gebied kan hebben, is verplicht deze handelingen achterwege te laten of te beperken als dit niet mogelijk is (Ministerie LNV 2005a). In uitzonderingsgevallen kan een vergunning verleend worden door Gedeputeerde Staten of de Minister van LNV. Voor plannen - zoals bestemmingsplannen, streekplannen en waterhuishoudingsplannen - geldt dat goedkeuring noodzakelijk is van bevoegd gezag op grond van artikel 19j.

Om goedkeuring of vergunning te verkrijgen dient de initiatiefnemer van een (mogelijk) schadelijke activiteit of ingreep informatie aan te leveren over de effecten op instandhoudingdoelstellingen in de vorm van een zogenaamde 'habitattoets'. Dit wordt door het bevoegd gezag getoetst. In geval van een toetsing aan artikel 19 van de Natuurbeschermingswet moet het gezag op grond van de verkregen gegevens én kennis verzameld uit diverse bronnen, de zekerheid hebben dat er geen schadelijke gevolgen zijn.

Onder de noemer van de habitattoets valt de beoordelingsprocedure voor plannen, projecten en handelingen zoals genoemd in artikel 19d t/m 19j. In bijlage 2 is een stroomschema opgenomen, afkomstig uit het document 'Handreiking Natuurbeschermingswet 1998' (Ministerie van LNV 2005a). Het schema geeft overzichtelijk weer welke procedures gevolgd moeten worden bij projecten of handelingen waarop de Nb-wet van toepassing kan zijn.

In de 'oriëntatiefase' - voorheen ook wel 'voortoets' genoemd - wordt onderzocht of de activiteit (plan, project of handeling) tegen het licht van de instandhoudingsdoelstellingen, schadelijke gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, en zo ja, of deze gevolgen 'significant' kunnen zijn. De gevolgen moeten beoordeeld worden in samenhang met die van andere plannen en projecten. Dit laatste wordt aangeduid met 'cumulatieve effecten'

Uit de oriëntatiefase kunnen drie conclusies volgen (zie ook bijlage 2):

1) Er zijn zeker geen negatieve effecten.

In dit geval is ook geen vergunning nodig.

2) Er zijn mogelijk wel negatieve effecten maar deze zijn niet significant.

In dit geval dient via een zogenaamde 'Verstorings- of verslechteringstoets' nagegaan te worden of er sprake is van een aanvaardbare verstoring of verslechtering. Op basis hiervan wordt een vergunning verleend of geweigerd.

3) Er is een kans op significante negatieve effecten.

In dit geval dient een zogenaamde 'Passende beoordeling' uitgevoerd te worden. Een vergunning wordt nu alleen verstrekt indien gelijktijdig voldaan wordt aan een drietal criteria, de zogenoemde ADC-criteria: zijn er alternatieven, is het een dwingende reden en is er compensatie?

2.2 Bestaand gebruik

De bestemmingsplangebieden Wissel en Schaveren grenzen deels aan het Natura 2000-gebied 'Veluwe' (zie bijlage 1). Gezien de ligging zijn effecten op dit gebied niet op voorhand uit te sluiten. In de onderhavige situatie is echter sprake van een conserverend bestemmingsplan. Het betreft zodoende geen nieuwe plannen of activiteiten, maar voortzetting van al bestaande activiteiten.

Activiteiten in het nieuw op te stellen bestemmingsplan zullen in veel gevallen te typeren zijn als bestaand gebruik. Onder 'bestaand gebruik' vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaats hadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. Voor het zogenoemde bestaand gebruik gelden specifieke regels. Bestaand gebruik wordt in principe opgenomen in het beheerplan. Maar zolang er nog geen beheerplan is vastgesteld is sinds kort¹ voor bestaand gebruik met mogelijke verslechterende gevolgen toch geen vergunning vereist. De betreffende activiteit kan dus worden voortgezet. Wel heeft de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) de bevoegdheid voor een aanschrijving in deze periode als kan worden aangetoond dat het betreffende bestaand gebruik negatieve effecten heeft.

Het genoemde regime voor bestaand gebruik is niet van toepassing op bestaand gebruik als het gaat om projecten met mogelijk significante gevolgen waarvoor een passende beoordeling is vereist. Ook op bestaand gebruik dat in het licht van de instandhoudingsdoelen van het gebied in betekende mate is gewijzigd, is het regime niet van toepassing. In die gevallen is een vergunning nodig.

Er is nog geen beheerplan vastgesteld voor het Natura 2000-gebied Veluwe. Dat betekent dus dat bij voortzetting van het bestaande gebruik in de gebieden Wissel en Schaveren in principe geen vergunning nodig is. De meeste bestaande activiteiten zullen immers worden opgenomen in het beheerplan en kunnen al dan niet onder voorwaarden, worden voortgezet. Of er binnen het beheerplan voor de Veluwe voorwaarden worden gesteld aan activiteiten die verband houden met de plangebieden Wissel en Schaveren en zo ja welke dat zijn zal pas duidelijk worden wanneer het Natura 2000-beheerplan vormt krijgt.

De beschrijving vanuit de Natuurbeschermingswet in voorliggende rapportage moet beschouwd worden als oriëntatiefase. Op basis van de ligging, de aanwezige gebruikersfuncties en de instandhoudingsdoelen van de Veluwe brengen we de aandachtspunten vanuit de Natuurbeschermingswet in beeld.

2.3 Natura 2000-gebied 'Veluwe'

Natura 2000-gebied 'Veluwe' grenst direct aan het bestemmingsplangebied Wissel. De 'Veluwe' is aangewezen als Vogelrichtlijngebied en aangemeld onder de Habitatrichtlijn.

Habitatrichtlijngebied

Onder de Habitatrichtlijn is de 'Veluwe' aangemeld voor diverse habitattypen (zie tabel 1). Daarnaast zijn voor meerdere diersoorten instandhoudingsdoelstellingen opgesteld te weten, Vliegend hert, Beekprik, Rivierdonderpad, Gevlekte witsnuitlibel, Meervleermuis, Kamsalamander en Drijvende waterweegbree.

¹ Op 1 februari 2009 is de Natuurbeschermingswet 1998 op het punt van 'bestaand gebruik' aangepast.

Tabel 1. Habitattypen en /soorten waarvoor de 'Veluwe' is aangemeld (Ministerie van LNV 2007).

Code	Habitatype	Code	Habitatype
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	H6230	Heischrale graslanden
H2320	Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	H6410	Blauwgraslanden
H2330	Zandverstuivingen	H7110B	Actieve hoogvenen
H3130	Zwakgebufferde vennen	H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen
H3160	Zure vennen	H9120	Beuken-eikenbossen met Hulst
H3260A	Beken en rivieren met waterplanten	H9190	Oude eikenbossen
H4010	Vochtige heiden	H91E0	Vochtige alluviale bossen
H4030	Droge heiden	H9160A	Eiken-haagbeukbossen
H5130	Jeneverbesstruwelen		
Code	Soort	Code	Soort
H1042	Gevlekte witsnuitlibel	H1166	Kamsalamander
H1083	Vliegend hert	H1318	Meervleermuis
H1096	Beekprik	H1831	Drijvende waterweegbree
H1163	Rivierdonderpad		

Binnen de begrenzing van de deelgebieden Wissel en Schaveren ligt geen begrensd Natura 2000-gebied. Aandacht gaat zodoende in eerste instantie uit naar de relevante waarden in de directe omgeving. Meest in het oog springend zijn de beekmilieus. De Tongerensche beek, die deels door het deelgebied Wissel loopt, vormt leefgebied voor de kwalificerende soorten Beekprik en Rivierdonderpad. Beide soorten zijn ook bekend in de Verloren beek, die de noordzijde van het deelgebied Schaveren dicht nadert.

Behalve de beekmilieus grenst een lob van het Natura 2000-gebied Veluwe aan de westzijde van het deelgebied Wissel. Deze lob bestaat uit beukenbos, maar of het hier een beschermd habitat betreft is niet duidelijk. Mogelijk valt het bosperceel (deels) te kwalificeren als habitatype H9120 (Beuken-Eikenbossen met Hulst).

Vogelrichtlijngebied

Als Vogelrichtlijngebied is de 'Veluwe' aangewezen voor tien broedvogelsoorten (zie tabel 2).

Tabel 2. Broedvogels van Vogelrichtlijngebied 'Veluwe' (Ministerie van LNV 2007).

Code	Broedvogel	Code	Broedvogel
A072	Wespendief	A246	Boomleeuwerik
A224	Nachtzwaluw	A255	Duinpieper
A229	Ijsvogel	A276	Roodborsttapuit
A233	Draaihals	A277	Tapuit
A236	Zwarte specht	A338	Grauwe klauwier

Genoemde soorten zijn meest gebonden aan enige rust in combinatie met specifieke condities zoals structuurrijke heideranden. In de beide plangebieden is deze combinatie van factoren onvoldoende of niet aanwezig. Het aanwezige bos is veelal te compact en monotoon en de menselijke verstoring ligt te hoog, waardoor beide deelgebieden niet van waarde zijn als broedgebied voor genoemde soorten. Vanwege de biotooeigenschappen wordt de gebieden ook niet van relevant belang geacht als foerageergebied. De functionaliteit van de nestlocaties van genoemde soorten in de Veluwe is zodoende niet in het geding als gevolg van activiteiten in de deelgebieden Wissel en Schaveren. Schadelijk effecten op de relevante vogelsoorten ligt zodoende niet voor de hand, ook niet bij kleine aanpassingen zoals het verbouwen van recreatiewoningen.

2.4 Effectenindicator Ministerie van LNV

Met behulp van de effectenindicator zoals beschikbaar op de website van het Ministerie van LNV, kan een verkenning worden uitgevoerd naar kansen op mogelijke significante effecten. De effectenindicator geeft informatie over de gevoeligheid van soorten en habitattypen voor de

meest voorkomende storende factoren, gebaseerd op absolute getallen voor biotische randvoorwaarden en kennis van ruimtelijke randvoorwaarden. In onderstaande tabel 2 zijn de resultaten van de effectenindicator opgenomen van Natura 2000-gebied Veluwe.

Tabel 2: Resultaten effectenindicator voor Natura 2000-gebied 'Veluwe'. Bron: www.minlnv.nl.

Storingsfactor	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Stuifzandheiden met struikhei	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zandverstuivingen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zwakgebufferde vennen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zure vennen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Beken en rivieren met waterplanten	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Vochtige heiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Droge heiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Jeneverbesstruwelen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Heischrale graslanden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Blauwgraslanden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Actieve hoogvenen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Pioniervegetaties met snavelbiezen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Beuken-eikenbossen met hulst	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Eiken-haagbeukenbossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Oude eikenbossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Vochtige alluviale bossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Beekprik	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Drijvende waterweegbree	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Gevlekte witsnuitlibel	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kamsalamander	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Meervleermuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rivierdonderpad	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Vliegend hert	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Boomleeuwerik (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Draaihals (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Duinpieper (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Grauwe Klauwier (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
IJsvogel (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Nachtswaluw (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Roodborsttapuit (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Tapuit (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Wespendief (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zwarte Specht (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

Legenda

■ zeer gevoelig	1 Oppervlakteverlies	11 Verandering dynamiek substraat
■ gevoelig	2 Verzuring	12 Geluid
■ niet gevoelig	3 Vermesting	13 Licht
■ n.v.t.	4 Verzoeting	14 Trilling
... onbekend	5 Verzilting	15 Verstoring door mensen
	6 Verontreiniging	16 Mechanische effecten
	7 Verdroging	17 Barrièrewerking
	8 Vernatting	18 Versnippering
	9 Verandering stroomsnelheid	19 Introductie of uitbreiding van gebieds-
	10 Verandering overstromings-	vreemde of genetisch gemodificeerde soorten
	frequentie	

2.5 Relevante aspecten Natura 2000

Uit tabel 2 valt af te lezen dat de kwalificerende habitattypen en soorten voor een groot aantal storingsfactoren 'gevoelig' tot 'zeer gevoelig' kunnen zijn. Op voorhand kunnen echter een groot aantal storingsfactoren worden uitgesloten, omdat zij met zekerheid niet zullen optreden als gevolg van activiteiten of plannen binnen het bestemmingsplangebied. In de voorliggende situatie (een conserverend bestemmingsplan) gaat het uitsluitend om aspecten die buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied plaatsvinden, maar effecten kunnen hebben op de beschermde waarden in het gebied zelf. Deze effecten op afstand worden aangeduid met de term 'externe werking'.

Veel verstoringsfactoren zijn alleen schadelijk indien zij binnen het Natura 2000-gebied zelf plaatsvinden en de habitats of soorten direct aantasten, zoals areaalverlies en vernieling (nr. 1, 16 en 18). Andere factoren zullen in deze situatie logischerwijs niet plaatsvinden, zoals verzuring, vermesting, verzoeting, trilling, verandering dynamiek substraat en introductie van gebiedsvreemde soorten (2,3, 4, 14 en 19).

De deelgebieden Wissel en Schaveren zijn te typeren als infiltratiegebieden. De rondom gelegen natte natuur zoals het Wisselse veen is afhankelijk van infiltratie in omliggende gebieden (zie bijlage 4). Belangrijke effecten van het bestaande gebruik op de hydrologie binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied (nr. 7, 8, 9 en 10) worden niet verwacht. Wel kan een (grootschalige) verandering van de bebouwings- en bebossingdichtheid van invloed zijn op de mate waarin infiltratie optreedt.

Het gebruik van strooizout kan via afspoeling een verziltende (nr. 5) werking hebben op bijvoorbeeld het beekmilieu. Binnen de deelgebieden speelt dit niet of nauwelijks omdat er geen wegbermen van doorgaande wegen aan het beekmilieu grenzen. Bovendien is de stroomrichting van de beken van de Veluwe afgewend.

Aanwezige recreatieve voorzieningen en het gebruik ervan kunnen tot verstoring en beschadiging leiden, ook van de omgeving. Denk aan het verstorende effect van visuele verstoring of van licht en geluid (nr. 12 en 13) of recreatieve effecten zoals betreding van kwetsbare milieus (nr. 15). Gezien de conservatieve aard van het bestemmingsplan zijn geen negatieve effecten door een toename van recreatieve uitloop te verwachten. Bovendien zullen bewoners en recreanten bestaande wegen en paden gebruiken, wat het effect beperkt. Recreatie zal bovendien slechts voor een deel binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied plaatsvinden omdat de beide deelgebieden voorzien in tal van recreatieve activiteiten.

Samengevat geldt voor alle genoemde effectmechanismen dat er geen aanleiding is om (significante) effecten op de instandhoudingsdoelen van de Veluwe te verwachten. Belangrijke onderdelen van Natura 2000-gebied Veluwe in de directe nabijheid, met name de beekmilieus, dienen te worden ontzien. Datzelfde geldt voor het bosgebied direct ten westen van deelgebied Wissel. Voor de Veluwe wordt momenteel gewerkt aan een beheerplan. In het beheerplan wordt ook voor het bestaand gebruik beschreven of dat ongewijzigd doorgang kan vinden of dat er eventueel vergunning of wijziging nodig is. Aangeraden wordt om de ontwikkelingen in het beheerplan te volgen en waar nodig mee te nemen in het bestemmingsplan.

3 EHS wezenlijke kenmerken en omgevingscondities

3.1 EHS algemeen

De Nota Ruimte is één van de nota's waarin de visie van het Rijk over natuur en landelijk gebied is vastgelegd. De nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling worden ondermeer de kwaliteit van de Ecologische Hoofdstructuur en nationale landschappen gewaarborgd en zijn ganzen-foerageergebieden en weidevogelgebieden aangewezen.

De Nota Ruimte is een zogeheten planologische kernbeslissing (PKB). Het Rijk verwacht dat provincies en gemeenten de Nota laten doorwerken in hun ruimtelijke plannen, zoals het streekplan en het bestemmingsplan.

Door het rijk en provincies is een beleidskader opgesteld met de spelregels die gelden bij ingrepen binnen de EHS. In dit beleidskader is aangegeven dat ingrepen met significante negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS alleen onder voorwaarden worden toegestaan. In dit kader moet allereerst in beeld worden gebracht wat de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS in het plangebied zijn. Provincies hebben het rijksbeleid doorvertaald in het provinciaal beleid.

Binnen de Ecologische Hoofdstructuur geldt de nee, tenzij-benadering. Dit houdt in dat bestemmingsplanwijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast, dient hier door de initiatiefnemer onderzoek naar te worden verricht. Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken zijn de te behouden wezenlijke kenmerken en waarden door de provincie per gebied gespecificeerd.

3.2 EHS in Gelderland

In de provincie Gelderland bestaat de EHS uit drie onderdelen; EHS-Natuur, EHS-verweving en ecologische verbindingszones. Soorten die zijn gebonden aan grotere natuurgebieden vinden vooral een plek in EHS-natuur. EHS verweving is van belang voor soorten die in gebieden leven waarin natuurelementen verweven zijn met agrarisch gebruik van het landschap. Met de ecologische verbindingszones neemt de versnippering van de natuur af en ontstaan meer migratiemogelijkheden voor planten en dieren.

De beide deelgebieden zijn voor een groot deel gelegen binnen EHS-verweving (zie bijlage 1). De provincie Gelderland heeft de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS uitgewerkt in de vorm van kernkwaliteiten en omgevingscondities. De ecologische kernkwaliteiten van een bepaald gebied zijn gelijk aan de door Gedeputeerde Staten geformuleerde natuurdoelstellingen voor dat gebied. Omgevingscondities zijn de omstandigheden waaraan voldaan moet worden om de ecologische kernkwaliteiten te bewerkstelligen. Via de website van Provincie Gelderland zijn de wezenlijke kenmerken en condities in de beide deelgebieden Wissel en Schaveren geraadpleegd.

Kernkwaliteiten en omgevingscondities

De effecten die volgens de provincie Gelderland tot significante aantasting van de kernkwaliteiten en omgevingscondities kunnen leiden zijn onderstaand weergegeven.

- 1) Een vermindering van areaal en kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden die zijn aangewezen voor nieuwe natuur en agrarische natuur;
- 2) Een vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren in verbindingszones en tussen de verschillende leefgebieden in de overige delen van de EHS. In het bijzonder de vrije verplaatsing van herten en wilde zwijnen binnen het gehele bos- en natuurgebied van de Veluwe;
- 3) Een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van alle soorten waarvoor conform de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing vereist is

- en als zodanig worden genoemd in de AmvB Vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora en Faunawet;
- 4) Een vermindering van het areaal van de grote natuurlijke eenheden (aaneengeslotenheid). Een belemmering voor het verloop van natuurlijke processen in de grote eenheden;
 - 5) Een verstoring van de natuurlijke morfologie, waterkwaliteit, watervoering en verbondenheid met het landschap van HEN-wateren;
 - 6) Een verandering van de grond- en oppervlaktewateromstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) die de voor de natuurdoeltypen gewenste grond- en oppervlaktewater situatie (verder) aantast;
 - 7) Een verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting in stiltebeleidsgebieden en stiltegebieden (in geval de norm van 40 decibel wordt overschreden).

Ad 1

Van areaalverlies binnen de EHS is al vrij snel sprake, bijvoorbeeld bij boskap. Gezien de conservatieve aard van het bestemmingsplan zal areaalverlies van bestaande natuur naar verwachting uitblijven.

Ad 2

Naast verbindingzones van provinciaal belang zijn er ook verbindingzones van nationaal belang, de zogenoemde Robuuste verbindingen en Poorten van de Veluwe. De gebieden Wissel en Schaveren maken onderdeel uit van de Wisselse poort. De Wisselse poort beslaat het gebied tussen Epe en Vaassen met daarin de veengebieden Wisselse veen, Pollense veen en Tongerense veen. Er is een behoorlijk gaaf systeem aanwezig van sprengen en beken en veel kwel. Binnen de poort zijn enkele bijzondere natuurgebieden aanwezig.

Ontwikkelingen binnen de deelgebieden dienen niet strijdig te zijn met de boogde ontwikkeling van groene poorten. Een van de kansen die men wil benutten is om de beeksystemen ook benedenstrooms in ecologisch opzicht te verbeteren. De prioriteit ligt bij uitbreiding van het bosgebied het Vossenbroek (ten oosten van Schaveren), bij aangrenzende zones langs beken en sprengen en bij kwelgebieden, zoals het Wisselse veen. Met name voor het Wisselse veen geldt het omvormen van landbouwgrond in natuurterrein en het vormgeven van de Wisselse poort. Versterking van de gehele poort als leefgebied voor de Das moet het gebied tot een waardevolle schakel maken tussen het Centraal Veluws Natuurgebied (CVN) en de uiterwaarden.

Ad 4

Grote natuurlijke eenheden zijn bos- en natuurgebieden die vanwege hun omvang goede mogelijkheden bieden voor een zo natuurlijk mogelijke ontwikkeling. Van belang hierbij is duurzaam herstel en behoud van biodiversiteit. Om de gewenste soortenrijkdom te realiseren worden natuurlijke processen zoals begrazing, overstroming, erosie en sedimentatie benut. In Gelderland zijn 12 grote natuurlijke eenheden. Dit zijn bestaande, maar ook nog te ontwikkelen bos- of natuurgebieden (Atlas Groen Gelderland). Het plangebied en de directe omgeving behoort volgens Atlas Groen Gelderland niet tot gebieden die als grote eenheden worden aangemerkt. Beïnvloeding van het areaal grote natuurlijke eenheden ligt daarom niet voor de hand.

Ad 5

HEN-Wateren zijn wateren van het Hoogste Ecologische Niveau. De HEN-wateren behoren tot het groenblauwe raamwerk en op alle HEN-wateren is het 'nee-tenzij' beleid van toepassing. Het is belangrijk dat de samenhang tussen landschap, grondgebruik en HEN- wateren behouden blijft en niet wordt doorsneden door bijvoorbeeld verstedelijking en recreatieve voorzieningen. De beken in en rond beide deelgebieden, zoals de Tongerense beek, Paalbeek en Verloren beek worden gerekend tot de HEN-wateren (zie bijlage IV) en dienen zodoende te worden ontzien.

Om de HEN-wateren te beschermen tegen milieubelasting als gevolg van het grondgebruik heeft de provincie in het streekplan beschermingszones aangewezen. Voor een dergelijke beschermingszone wordt uitgegaan van een 15 m brede zone aan weerszijden van de insteek van het HEN-water zelf en 10 m aan weerszijden van de insteek van de toestromende A-watgangen. In een beschermingszone wordt het gebruik van mest en bestrijdingsmiddelen geweerd. Dit dient in het bestemmingsplan te worden geborgd.

Ad 6

Gezien de conservatieve aard van het bestemmingsplan zijn er geen veranderingen van de grond- en oppervlaktewateromstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) te verwachten.

Ad 7

Het plangebied is volgens de kaart 'Gelderse stiltegebieden en stiltebeleidsgebieden' (bron: Atlas Groen Gelderland) gelegen binnen 'stiltebeleidsgebied'. In de stiltebeleidsgebieden wordt op basis van het principe 'standstill - step forward' uitsluitend het ruimtelijk spoor gevolgd om de beleidsdoelen te bereiken. De vijf grote gebieden in Gelderland liggen allemaal binnen de EHS en zijn geselecteerd omdat daar sprake is van een relatief grote mate van rust en stilte. In deze gebieden moet stilte en rust ten behoeve van de dierenwereld en de rust zoekende recreant worden bewaard en bevorderd. Het geluidniveau is gemiddeld lager dan 40 dB(A). Het beleid is hier niet gericht op de streefwaarde 40 dB(A), maar op het niet laten toenemen van de geluidbelasting ten opzichte van de huidige situatie (nulsituatie). De nulsituatie vormt de basis voor het 'standstill - step forward'-beginsel. Om de ontwikkeling van de geluidbelasting in de onderscheiden stilte(beleids)gebieden te kunnen monitoren, is bij de vaststelling van de nieuwe omgevingsplannen de akoestische 'nulsituatie' vastgelegd. Deze vormt het ijkpunt waaraan de ruimtelijke ontwikkelingen worden getoetst.

3.3 Relevante aspecten EHS

Algemeen geldt dat gezien het conservatieve karakter van het bestemmingsplan bestaande kernkwaliteiten en omgevingscondities ongemoeid zullen blijven. Omdat de beide locaties nagenoeg geheel onderdeel uitmaken van de EHS (verweving) vormden de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS echter wel een aspect om bij elke ruimtelijke ingreep rekening mee te houden. Wanneer er concrete projecten zijn zoals nieuwbouw, uitbreiding of wegaanleg dan dient daarvoor een EHS-toets te worden uitgevoerd conform het in bijlage 2 opgenomen beoordelingsschema. Een kleine uitbreiding van een bestaande recreatiewoning in een bestaande tuin zal in veel gevallen geen bezwaar opleveren. Wanneer er echter kap plaatsvindt van natuurlijke bouselementen dan zal al snel sprake zijn van een significant effect en is in veel gevallen compensatie vereist.

De vanuit het oogpunt van de EHS belangrijke aandachtspunten in de gebieden Wissel en Schaveren zijn de HEN-wateren (de beken), het stiltebeleid, de Wisselsche poort, het areaal en kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en de aanwezigheid van beschermde soorten in de Flora- en faunawet. Belangrijk is de aanwezigheid van Das, een typische soort voor verwevingsgebied. In het deelgebied Schaveren zijn tijdens het verkennende veldonderzoek reeds twee burchten vastgesteld (zie bijlage 6). Das is een belangrijke doelsoort voor de Wisselse poort.

In hoofdstuk 4 wordt nader ingegaan op de strikt te beschermen soorten waarmee in het gebied rekening gehouden dient te worden.

4 Flora en fauna en verwachte effecten

4.1 Inleiding

Soortbescherming van veel van nature in het wild voorkomende dieren- en plantensoorten is in Nederland sinds 1 april 2002 gebiedsdekkend geregeld via de Flora- en faunawet. Naast nationale en Europese bescherming zijn bepaalde soorten officieel aangemerkt als bedreigd of kwetsbaar en daarom vermeld op een zogenaamde Rode Lijst (Ministerie van LNV, 2004). De Rode lijstsoorten die niet op de lijst van de beschermde soorten van de Flora- en faunawet voorkomen zijn niet beschermd via deze wet. Voor meer informatie over de Flora- en faunawet wordt verwezen naar de site van het ministerie van LNV: www.minlnv.nl

Relevant is een op 23 februari jl. 2005 doorgevoerde wijziging in de Flora- en faunawet ('Wijzigingsbesluit AMvB Artikel 75'). Deze wijziging heeft tot gevolg dat voor een groot aantal zogenaamde 'algemene soorten' geen ontheffing meer aangevraagd hoeft te worden indien sprake is van een bij de wet genoemd belang - in dit geval een 'ruimtelijke ingreep'. Daardoor gaat de aandacht binnen deze studie alleen uit naar beschermde soorten uit de zwaardere beschermingsregimes, de soorten van tabel 2 en 3 van de Flora en faunawet. Het zijn namelijk deze strikt beschermde soorten, die van wezenlijk invloed kunnen zijn op de haalbaarheid en uitvoering van ruimtelijk plannen. Wel geldt voor alle soorten de zorgplicht (zie tekstvak hieronder).

Zorgplicht voor alle soorten

Voor alle soorten geldt de zorgplicht ex artikel 2 van de Flora- en faunawet, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, dieren en planten te verplaatsen, teneinde schade aan deze soorten te minimaliseren.

Hieronder volgt per soortgroep een beschrijving van de ons in het gebied bekende soorten uit de hogere beschermingsregimes (lijst 2 en lijst 3) met daarbij een inschatting van het terreingebruik van deze soorten. Tevens worden aanbevelingen gegeven. Gegevens zijn afkomstig uit diverse beschikbare bronnen, eigen gebiedskennis en een verkennend veldonderzoek dat is uitgevoerd op 21 november 2008. Er heeft in het kader van voorliggende verkenning geen vlakdekkend onderzoek plaatsgevonden naar bepaalde soortgroepen.

4.2 Flora

Binnen de begrenzing van zowel het plangebied Wissel als Schaveren wordt slechts een beperkt aantal beschermde plantensoorten verwacht. Het betreft naar verwachting met name licht beschermde soorten als Brede wespenorchis en Kleine maagdenpalm waarvoor in de Flora en faunawet (AMvB Artikel 75) automatisch vrijstelling wordt verleend. Lokaal komt de ontheffingsplichtige (FFW tabel 2) Jeneverbes voor. In deelgebied Schaveren werden reeds enkele exemplaren gezien.

Jeneverbes

Jeneverbes staat vermeld op lijst 2 van de Flora- en faunawet (een zogenaamde 'gedragcodesoort') en is bovendien de enige boomsoort die op de Nederlandse Rode lijst van planten staat. Jeneverbes is een soort van droge, voedselarme grond en verdraagt geen schaduw. Voorkomen moet worden dat Jeneverbessen door bijvoorbeeld inplant en stimulatie van loofhout overschaduwd raken. De lokale aanwezigheid van Jeneverbes (Lijst 2 soort) vraagt mogelijk aandacht bij ruimtelijke ontwikkelingen. Inpassen van de groeiplaatsen en het behoud en mogelijk verbeteren van de vereiste standplaatsfactoren is aan te raden. Voor schade aan de soort is een ontheffing vereist.

Botanische waarden in nabije omgeving

Overige (wilde) ontheffingsplichtige plantensoorten worden niet verwacht binnen de deelgebieden Wissel en Schaveren. Diverse ontheffingsplichtige soorten zijn wel aanwezig in het aangrenzende Wisselse Veen. Dit is een nat gebied dat onder invloed staat van kwelwater dat afkomstig is van de Oost-Veluwse Stuwwal. Het gebied ligt ten zuidoosten van het plangebied Wissel. Tot het begin van de 20e eeuw was het een botanisch uiterst waardevol gebied met onder andere bijzonder soorten als Parnassia, Vetblad, Klokjesgentiaan en diverse orchideeënsoorten, maar door ontginning en ontwatering werd dit sterk aangetast. Als gevolg van herstelmaatregelen zijn er inmiddels weer bijzondere natte vegetatietypen aanwezig met beschermde soorten als Kleine en Ronde zonnedaauw, Klokjesgentiaan, Spaanse ruiter en Gevlekte orchis. Daarnaast zijn ook talloze soorten van de Rode Lijst bekend zoals Moeraswolfsklauw, Blauwe zegge, Armbloemige waterbies, Wateraardbei, Bruine snavelbies, Klimopwatteranonkel, Duizendknoopfonteinkruid, Heidekartelblad, Stekelbrem, Stijve ogentroost, Vlottende bies en Teer kransblad. Recent zijn ook Armbloemige waterbies, Padderus en Galigaan aangetroffen (bron: natuurkaart).

4.3 Fauna

De botanische waarde in de deelgebieden Wissel en Schaveren is beperkt, zeker wanneer dit wordt uitgedrukt in de aantallen beschermde soorten. De aanwezige bossen met lokaal open plekken zijn voor bepaalde beschermde diersoorten echter wel interessant. Hieronder worden de verschillende soortgroepen beschreven waarbinnen zich beschermde diersoorten bevinden en wordt aangegeven welke soorten binnen de deelgebieden te verwachten zijn. Vanwege de terreinkenmerken gaat het met name om soorten van bossen en bosranden. Verder zijn ook de beekmilieus relevant, vanwege een grote diversiteit aan beschermde vissoorten. De bebouwingsdichtheid in het deelgebied Schaveren is lager dan in Wissel, waardoor hier meer ruimte is voor soorten die gebonden zijn aan rust.

4.4 Zoogdieren

Eekhoorn

De bospercelen vormen leefgebied voor Eekhoorn. Op verschillende plekken zijn sporen aangetroffen. Eekhoorn is opgenomen op lijst 2 van de Flora- en faunawet (zogenaamde 'gedragscode-soort') en valt zodoende onder een middelhoog beschermingsregime.

Bij het kappen van bomen kan verstoring en vernietiging plaatsvinden van de vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van Eekhoorn. Het kappen van bomen in gebieden waar Eekhoorn voorkomt dient daarom buiten de voortplantingsperiode van deze dieren plaats te vinden: in de periode 15 juli tot 1 maart. Tot half september zijn de jonge dieren nog erg kwetsbaar. De meest geschikte periode om (nest)bomen te kappen is vanaf half september tot november. Inpassing van nestbomen is aan te raden. Voor schade aan exemplaren en nesten van Eekhoorn dient ontheffing te worden aangevraagd.

Vleermuizen

Vleermuizen zijn een strikt beschermde diergroep (lijst 3 van de Flora- en faunawet en Habitatrichtlijn Bijlage IV). Het is dan ook belangrijk om voorafgaand aan ruimtelijke ontwikkelingen duidelijkheid te verkrijgen over het al of niet voorkomen van vleermuizen. Er heeft in het kader van voorliggend onderzoek geen gericht onderzoek plaatsgevonden naar vleermuizen. Op basis van de terreinkenmerken kunnen wel enkele uitspraken worden gedaan.

Verblijfplaatsen

Kolonies van vleermuizen zijn mogelijk te verwachten in bomen (Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis en Watervleermuis) en bebouwing (Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis en Laatvlieger).

Op basis van de terreinkenmerken wordt ingeschat dat beide deelgebieden suboptimaal leefgebied vormt voor vleermuizen. De locaties zijn weliswaar bosrijk, maar er zijn voornamelijk naaldbomen en vrij jonge loofbomen aanwezig. Veel geschikte holten, gaten en spleten in bomen zijn niet aangetroffen. Aantrekkelijker voor vleermuizen is de aanwezige bebouwing, waarin zich in potentie geschikte verblijfplaatsen bevinden voor gebouwbewonende soorten als Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Ruige dwergvleermuis en Gewone grootoorvleermuis.

Hoewel de waarde van het onderzoeksgebied voor verblijfplaatsen van vleermuizen beperkt wordt geacht is het wel aan te bevelen om voorafgaand aan de kap van bomen (zowel dode als levende exemplaren) of de sloop van bebouwing een visuele inspectie op de (potentiële) aanwezigheid van vleermuizen uit te voeren. Wanneer daarbij geschikte invliegopeningen worden aangetroffen, kan worden besloten tot het uitvoeren van een gericht vleermuisonderzoek. Bij een gericht vleermuisonderzoek wordt met een batdetector² in de schemering gepost bij het betreffende object. Overigens wisselen vleermuizen regelmatig van verblijfplaats en vaak kan de sloop van een gebouw of de kap van een boom gewoon doorgang vinden als de verblijfplaats niet wordt bewoond. Wel is in die situaties wel een ontheffing vereist wanneer het een vaste verblijfplaats betreft.

Vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren om van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden te trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (b.v. rijen woningen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en kunnen zodoende beschermd zijn.

Binnen de beide deelgebieden is het aantal lijnvormige structuren beperkt en daarmee het aantal (potentieel) onmisbare vlieroutes. In het noordoostelijk deel van deelgebied Wissel liggen enkele singels, maar verder bestaan beide gebieden merendeels uit (diffuus) bos. Het kappen van enkele bomen in het bos zal dan niet direct tot beperkingen leiden voor de migratiemogelijkheden van vleermuizen.

Das

Dassen zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet (tabel 3). Bij het verkennende veldonderzoek is aangetoond dat met name het deelgebied Schaveren belangrijk leefgebied vormt voor Das. In het gebied zijn op twee locaties in functie zijnde dassenburchten vastgesteld (zie bijlage 6). Burchtlocaties genieten een strikte bescherming. Een toename van menselijke activiteit in de omgeving van de aanwezige burchten dient te worden voorkomen. Dat geldt ook voor het aanbrengen van verlichting. Wanneer verstoring van Dassen of beschadiging van een burcht niet voorkomen kan worden dan is daarvoor ontheffing vereist in het kader van de Flora- en faunawet.

Naar verwachting zijn vooral de omliggende agrarische percelen van belang als foerageergebied voor Dassen. Ook bij verlies aan onmisbaar foerageergebied kan sprake zijn van effecten op de functionaliteit van de burcht. Enige achtergrondinformatie over de soort is opgenomen in bijlage 7.

Boommarter

In de omgeving zijn waarnemingen bekend van Boommarter (VZZ, waarneming.nl). Boommarters (tabel 3) kiezen hun rustplaatsen vaak in boomholten, konijnen-, vossen of dassenhollen, tussen boomwortels of onder takkenbossen. De nesten zitten vaak in boomholten zoals oude spechtenholten of inrottigsplekken en soms in gebouwen die in of aan de rand van het bos staan. De beide deelgebieden zijn geen optimaal leefgebied, mede omdat het aantal bomen met holten beperkt is. Op voorhand is de aanwezigheid van deze soort echter niet uit te sluiten. Verblijfplaatsen zijn echter vrij lastig op te sporen. Belangrijkste voorwaarden voor bescherming van deze soort is dat bij het kappen van bomen vooraf een controle plaats te vinden op de aanwezigheid van holten. Deze actie is ook vereist om vast te stellen of er spechten of vleermuizen aanwezig kunnen zijn en vereist dus geen extra inspanning.

Steenmarter

Steenmarter is opgenomen op lijst 2 van de Flora- en faunawet (zogenaamde 'gedragscode-soort') en valt zodoende onder een middelhoog beschermingsregime. Over de verspreiding van Steenmarter is in deze omgeving weinig bekend, het blijft bij een incidentele waarneming (waarneming.nl; telmee.nl). De beide plangebieden en omgeving behoren in elke geval niet tot het kerngebied van deze soort in Nederland. De soort heeft een voorkeur voor verblijfplaatsen in bebouwing, met name boerenerven met oude schuren. De kans op de aanwezigheid van Steenmarter achten we laag. Deze soort vraagt met name aandacht bij de sloop en uitbreiding van bebouwing.

² Een apparaat dat de door vleermuizen geproduceerde geluiden omzet in voor mensen hoorbare tonen. Hiermee zijn vrijwel alle vleermuissoorten op naam te brengen.

Algemeen voorkomende landzoogdieren

Behalve de hierboven genoemde soorten komen het onderzoeksgebied komen onder andere algemeen voorkomende soorten voor als Egel, Mol, Konijn, Huisspitsmuis, Rosse woelmuis, Bosmuis en Tweekleurige bosspitsmuis.

De bovengenoemde soorten zijn algemeen voorkomend algemeen voorkomende en licht beschermd. In de Flora en faunawet (AMvB Artikel 75) wordt voor deze soorten automatisch vrijstelling verleend. Voor het bestemmingsplan spelen deze soorten dan ook geen rol van betekenis.

4.5 Broedvogels

In de beide bosrijke deelgebieden zijn diverse broedvogels van bos en struweel te verwachten. Naar verwachting betreft het met name algemene soorten zoals Merel, Houtduif, Kuifmees, Zwarte mees, Koolmees, Vink en Heggenmus.

Alle broedvogels zijn gedurende hun broedseizoen beschermd en mogen in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Voor verstoring tijdens de broedseizoen van een vogel wordt geen ontheffing verleend. Indien op een locatie geen broedende/ nestelende vogels aanwezig zijn, mag het aanwezige potentiële broedbiotoop ook tijdens het broedseizoen verwijderd worden.

Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden gestart. Voor de meeste van de aanwezige soorten kan de periode tussen 15 maart en 15 juli worden aangehouden als broedseizoen. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar en we wijzen erop dat in het kader van de Flora- en faunawet voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Het broedseizoen van Houtduif kan bijvoorbeeld doorlopen tot half november.

Ontheffingsplichtige broedvogels

Van een aantal soorten zijn de nestplaatsen jaarrond beschermd. Op dit moment geldt dat voor de volgende soorten: Bosuil, Steenuil, Kerkuil, Ransuil, Groene specht, Zwarte specht, Grote bonte specht en nesten van in bomen broedende roofvogelsoorten. Daarbij merken we op dat de Dienst Landelijk Gebied een aanvulling op de lijst van ontheffingsplichtige broedvogels in voorbereiding heeft.

Tijdens het verkennende onderzoek zijn in beide deelgebieden nestholten van Grote bonte specht aangetroffen. De aanwezige dichte naaldbossen zijn verder geschikt voor soorten als Sperwer en Ransuil. Ook Buizerd kan worden verwacht. Met name in het deelgebied Schaveren is (agrarische) bebouwing aanwezig die geschikt lijkt voor Steenuil of Kerkuil. De agrarische enclave in dit gebied (tussen de Langeweg en de Laarstraat) zou in dat geval als foerageergebied kunnen dienen.

Wanneer er nesten van ontheffingsplichtige soorten verloren gaan of wanneer de functionaliteit van de nestplaats in het geding is dan is daarvoor ontheffing vereist. Bij ruimtelijke ontwikkelingen is daarom ten eerste aandacht gevraagd voor de ligging van de nestlocaties van ontheffingsplichtige vogels. Wanneer bomen worden gekapt dan is een controle vooraf op nestplaatsen vooraf aan te bevelen. Specifieke voor Steenuil en Kerkuil geldt dat ook voor de sloop van schuren. De functionaliteit van nestplaatsen kan ook verloren gaan wanneer er een essentieel onderdeel van het foerageergebied verloren gaat. Dat kan bijvoorbeeld voor uilen het geval zijn wanneer de agrarische enclave in het deelgebied Schaveren zou worden omgevormd tot bos of wordt volgebouwd.

4.6 Amfibieën

Oppervlaktewater komt beperkt voor in de beide deelgebieden, waardoor de waarde voor amfibieën beperkt is. Wel zijn lokaal tuinvijvers aanwezig waarin zich (strikt) beschermde amfibieën kunnen hebben gevestigd.

In de nabije omgeving van Wissel en Schaveren zijn kernpopulaties van diverse strikt beschermde amfibieën bekend (RAVON, natuurloket en natuurkaart). Uit het nabijgelegen Wisselse veen is een groot aantal amfibieënsoorten bekend waaronder ook meerdere strikt beschermde soorten van tabel 3 te weten Rugstreeppad, Kamsalamander, Poelkikker en Heikikker en de tabel 2 soort Alpenwatersalamander. Verder zijn ook algemeen voorkomende, licht beschermde (tabel 1) amfibieën als Middelste groene kikker, Gewone pad, Bruine kikker en Kleine watersalamander te verwachten.

Zolang er geen ruimtelijke activiteiten plaatsvinden in en rond bestaande watermilieus is geen schade aan amfibieën te verwachten. Wel dient te worden beseft dat het overwinteringbiotoop tot honderden meters van de voortplantingslocatie kan liggen (denk aan de paddentrek).

Wanneer er ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden kan schade aan amfibieën flink worden beperkt en soms geheel worden voorkomen door rekening te houden met het gedrag van de dieren. Amfibieën zijn met name kwetsbaar gedurende de voortplantingsperiode (eisnoeren, eiklommen en larven in het water) en gedurende de winterslaap (veelal op het land). Voortplanting speelt in de periode tussen maart en half augustus en overwintering tussen november en februari/maart.

4.7 Reptielen

Op basis van verspreidingsgegevens (o.a. RAVON en natuurkaart) in combinatie met de terreinkenmerken zijn in de deelgebieden de soorten Levendbarende hagedis (tabel 2), Hazelworm (tabel 3) en mogelijk Zandhagedis (tabel 3) te verwachten. Voor reptielen meest geschikt is het deelgebied Schaveren. Dat gebied is minder dicht bebouwd en kent meerdere open plekken met voldoende structuur en zoninval om als leefgebied te dienen voor reptielen. De soort met de hoogste trefkans is de Levendbarende hagedis. Wanneer er ruimtelijke ingrepen plaatsvinden dient per situatie door een ter zake kundige te worden ingeschat of daarbij potentieel reptielenbiotoop verdwijnt.

Kernpopulaties van genoemde soorten bevinden zich op de Veluwe, onder andere op de Tongerense Heide. Behalve genoemde soorten herbergt de Tongerense Heide ook nog redelijke aantallen Adder. In het Wisselsche veen is verder Ringslang bekend.

4.8 Vissen

Beschermde vissoorten zijn binnen de begrenzing van de beide deelgebieden alleen te verwachten daar waar de Tongerense beek het gebied Wissel doorsnijdt. In de beekjes en slootjes rond het Wisselse Veen en Tongerense Veen komen diverse beschermde vissoorten voor. Het betreft de soorten Bermpje en Rivierdonderpad (beiden tabel 2) en Beekprik en Elrits (beiden tabel 3). Zeker het voorkomen van kritische soorten als Elrits en Beekprik geeft aan dat het wateren betreft van zeer hoge ecologische kwaliteit.

Onder andere vanwege de aanwezige vissoorten genieten de beekmilieus in en nabij het plangebied strikte bescherming³. Werkzaamheden met effecten in het beekmilieu dienen te worden voorkomen. Wanneer schade aan het beekmilieu niet kan worden voorkomen dan is ontheffing vereist en in veel gevallen ook een vergunning in het kader van de natuurbeschermingswet.

³ De beken genieten tevens bescherming onder de beschermingskaders van de EHS en Natuurbeschermingswet.

4.9 Ongewervelde dieren

Een relatief kleine selectie van vlinders, libellen, mieren, slakken en kevers geniet specifieke bescherming onder de Flora- en faunawet. Het betreft veelal soorten die gebonden zijn aan specifieke milieuomstandigheden zoals we die meestal alleen terugvinden in natuurgebieden.

In beide deelgebieden zijn geen omstandigheden bekend die geschikt zijn als voortplantingslocatie voor strikt beschermde insecten. Lokaal kunnen wel licht beschermde soorten als Kale rode bosmier en Behaarde rode bosmier worden verwacht.

Voor insecten is het nabijgelegen Wisselse veen een belangrijk gebied. Er komen onder andere veel dagvlinders voor en ook diverse zeldzame libellensoorten, zoals Vroege glazenmaker, Venwitsnuitlibel, Bruine winterjuffer en Bruine korenbout. Op de Tongerense Heide komt een populatie Heideblauwtjes voor, een soort die gebonden is aan natte heide. In de omgeving zijn ook waarnemingen bekend van Vliegend hert, een soort van open, oude eikenbossen. De deelgebieden zijn voor genoemde soorten onaantrekkelijk, zeker als voortplantingsgebied.

5 Aanbevelingen

5.1 Aandachtspunten en voorschriften

Op basis van de bevindingen kunnen enkele aandachtspunten/voorschriften worden gesteld.

Natuurbeschermingswet

Belangrijke aandachtspunt op de beide locaties vormt de ligging nabij het Natura 2000-gebied 'Veluwe'. Van directe of externe effecten op de instandhoudingsdoelen van de Veluwe lijkt geen sprake. Voor voorzetting van bestaand gebruik gelden naar verwachting geen specifieke eisen vanuit het oogpunt van de Natuurbeschermingswet. Het nog op te stellen Natura 2000 beheerplan zal hierover meer duidelijkheid scheppen en aangeraden wordt om eventuele bepalingen uit het binnenkort op te stellen beheerplan voor de Veluwe mee te nemen in het bestemmingsplan.

Nieuwe activiteiten dienen te worden getoetst aan het schema in bijlage 2. Schadelijke effecten kunnen aan de orde zijn bij externe effecten, bijvoorbeeld bij aantasting van beekmilieus of verandering in de (geo)hydrologie.

EHS

Beide deelgebieden vallen voor een groot deel in de EHS. Elk project in de EHS moet worden getoetst aan mogelijke effecten aan de wezenlijke kenmerken en omgevingscondities. Het schema in bijlage 3 geeft weer op welke wijze dat dient te geschieden. In de praktijk zullen activiteiten in aanwezige bos- en heide en beken de meeste aandacht vragen. De aanwezige HEN- wateren en een zone rondom (ca 15 m) dienen gevrijwaard te blijven van menselijke beïnvloeding. Vanuit het stiltebeleid dient ook de rust in de beide deelgebieden te worden gehandhaafd.

Verder dient te worden ingespeeld op realisatie van de Wisselse poort. Er kan worden gedacht aan een verbeterde zonering van gebruiksfuncties of verbetering van bestaande natuurwaarden. Het creëren van extra open plekken in monotone bospercelen kan bijvoorbeeld een bijdrage leveren aan de biodiversiteit. In de huidige situatie worden namelijk niet alle natuurpotenties benut.

Soortenbescherming

Met name voor bepaalde fauna zijn de gebieden interessant. Beschermde soorten om rekening mee te houden bij ontwikkelingen in de beide deelgebieden zijn met name te vinden in de soortgroepen vogels, zoogdieren en reptielen. In mindere mate geldt dat voor amfibieën in de schaars aanwezige waterpartijen en de vissen. Beschermde vissen zijn aanwezig in de beken en dus vooral buiten de deelgebieden.

Aanwezige beschermde soorten zoals Eekhoorn, Grote bonte specht en Levendbarende hagedis kunnen verspreid over de beide locaties worden verwacht. Bij ruimtelijke ingrepen zal per geval door een deskundige moeten worden beoordeeld of er mogelijk beschermde soorten aanwezig zijn. Voor zowel Wissel als Schaveren kan als voorwaarde worden gesteld dat bij kap van bomen vooraf altijd een inspectie op de aanwezigheid van nesten of holtes vereist is.

Bij de verkenning zijn reeds twee Dassenburchten gelokaliseerd in het deelgebied Schaveren. Hieruit blijkt reeds het grote belang van het gebied voor Das. Het ontzien van aanwezige burchten verdient prioriteit. In een zone van minimaal 100 meter rond de burcht dient de rust te worden gehandhaafd en ook bestaande foeragegebieden - veelal agrarisch land - dienen behouden te blijven.

5.2 Kennisleemten

Het voorliggende rapport beschrijft in hoofdlijn de aandachtspunten vanuit ecologie in de deelgebieden Wissel en Schaveren. Op een aantal punten ontbreekt op dit moment nog de vereiste kennis om tot concretere aanbevelingen en voorwaarden voor het bestemmingsplan te komen. Hieronder worden enkele van deze aspecten beschreven.

Bestemmingsplan

Op het moment van schrijven is niet duidelijk welke activiteiten binnen de nieuw op te stellen bestemmingsplannen zullen worden ontplooid. Ook is niet bekend op welke locaties ruimtelijke wijzingen spelen. Het bestemmingsplan is conserverend van aard. De geboden ontwikkelingsruimte binnen het toekomstige bestemmingsplan kan nader tegen het licht van de natuurwaarden gehouden worden. Mogelijk zijn binnen de bepalingen van het bestemmingsplan activiteiten mogelijk die strijdig zijn met de aanwezige natuurwaarden en om aanpassing vragen.

Natuurbeleid

Er is nog geen beheerplan voor het Natura 2000-gebied Veluwe, hier wordt momenteel aan gewerkt. Het beheerplan zal onder andere houvast geven ten aanzien van gebruikfuncties die al dan niet zonder voorwaarden mogelijk plaatsvinden op en nabij de Veluwe. Uit het beheerplan kunnen voorwaarden volgen voor het bestaande gebruik of eisen aan de inrichting. Betrokkenheid bij het proces en in de inhoud van het beheerplan kan waardevol zijn om hierop in te kunnen spelen.

Soorten

Hoewel er op basis van de verzamelde kennis een goede inschatting kan worden gemaakt van de beschermde soorten die binnen de beide deelgebieden verwacht kunnen worden is de verspreiding van voorkomen nauwelijks in beeld. Het kan waardevol zijn om aanvullend enkele gerichte veldonderzoeken uit te voeren om het beeld completer te krijgen. Mogelijk kan voor bepaalde soorten of soortgroepen een beeld worden geschetst van de 'kerngebieden' zodat in die gebieden extra aandacht kan worden gegeven. Voor mobiele en lastig te traceren soorten als Hazelworm blijft het echter telkens inschatten of werkzaamheden binnen het geschikte biotoop plaatsvinden. Bij de meeste kleine ingrepen, zoals het uitbreiden van een bestaande woning, zal een eenmalig terreinbezoek voldoende zekerheid bieden. Herstructurering van recreatieterreinen, met kap van bomen en sloop, vraagt meer aandacht omdat afwezigheid van vleermuizen en boombewonende soorten moet worden aangetoond.

6 Geraadpleegde bronnen

Broekmeyer, M. (2005). Effectenindicator N2000-gebieden. Achtergronden en verantwoording ecologische randvoorwaarden en storende factoren.

Europese Gemeenschappen (2000). Beheer van 'Natura 2000'-gebieden. De bepaling van artikel 6 van de Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG).

Provincie Gelderland (www.gelderland.nl)

Janssen J.A.M. & J.H.J. Schaminée (2003). Europese Natuur in Nederland. Habitattypen.

Janssen J.A.M. & J.H.J. Schaminée (2004). Europese Natuur in Nederland. Soorten van de Habitatrichtlijn.

Ministerie van LNV (2005a). Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998.

Ministerie van LNV (2005b). Werken aan Natura 2000. Het onderdeel stappenplan voor de bescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Brochure.

Ministerie van LNV (2005c). Checklist gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998.

Ministerie van LNV (2007). Handreiking bestemmingsplan en natuurwetgeving

www.hetInvloket.nl

www.natuurkaart.nl/kvn.landschappen/natuurkaart.nl/i001272.html

www.natuurloket.nl

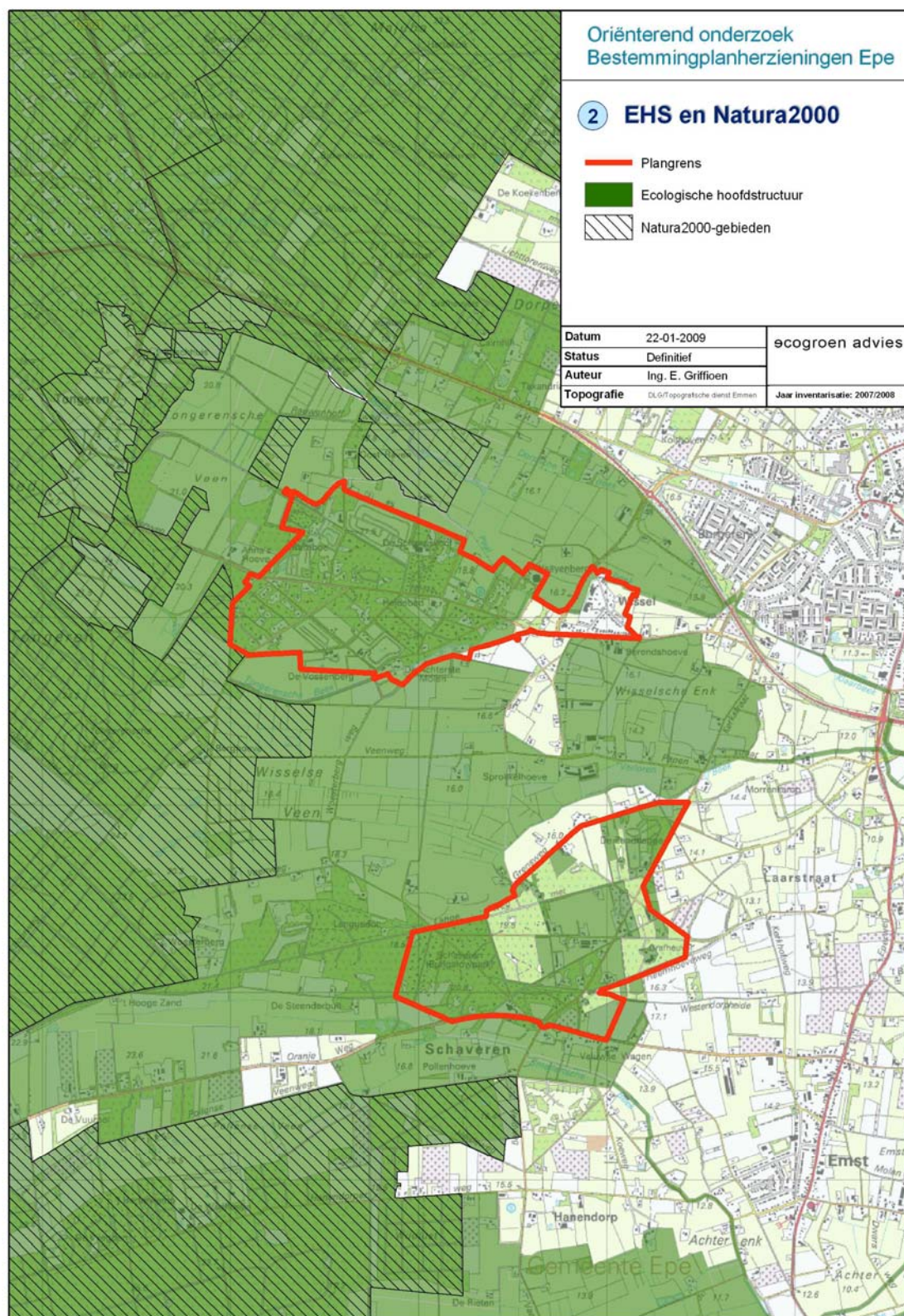
www.limnodata.nl

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000

www.telmee.nl

BIJLAGEN

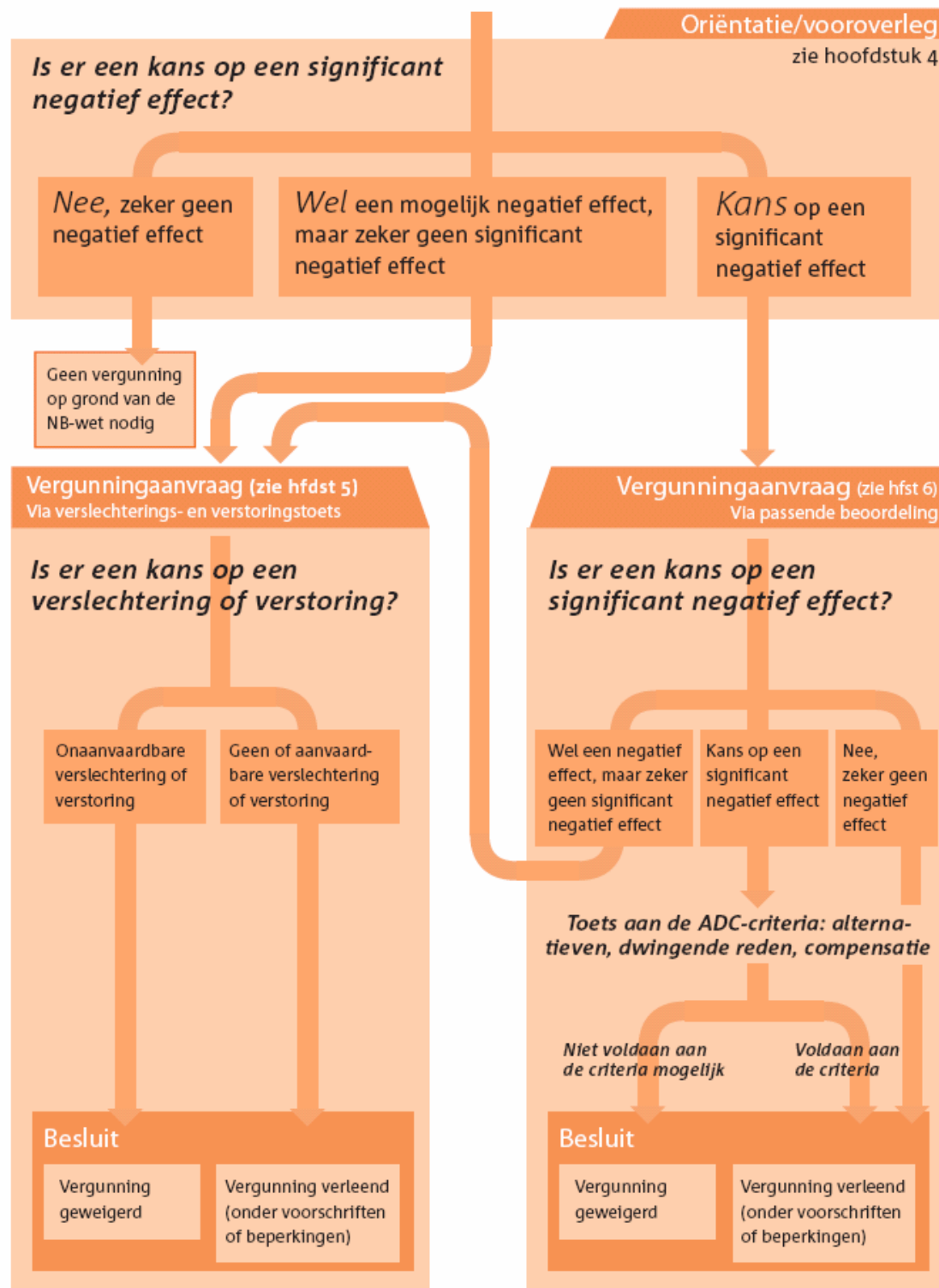
BIJLAGE 1: Natura 2000-gebied 'Veluwe' en EHS

*Hoewel niet zichtbaar op deze kaart zijn de beken veelal ook meebegrensd onder het Natura 2000-gebied. Via externe werking geldt voor beken overigens automatisch bescherming. De meest actuele begrenzing is te raadplegen via www.minlnv.nl.

BIJLAGE 2: Stroomschema procedure NB-wet

Project of handeling

Bepaling van significantie

In een toetsing aan de Natuurbeschermingswet is het van belang significant negatieve effecten uit te sluiten. De vraag of een effect significant is in het licht van de doelstelling van de Vogel- en Habitatrichtlijn, moet uitsluitend bepaald worden ten opzichte van de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied. Daarbij kan onderscheid gemaakt worden in de aspecten oppervlak, populatieomvang en kwaliteit. Onderstaand volgt een korte samenvatting van de belangrijkste criteria die gebruikt moeten worden bij het bepalen in welke gevallen deze drie aspecten significant afwijken van een instandhoudingsdoelstelling. De informatie is afgeleid uit het document 'Nadere uitleg van het begrip 'significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet' van het Steunpunt Natura 2000 (versie 16 december 2008).

Oppervlak van een habitattype of de omvang van het leefgebied van een soort.

Van belang is dat eerst duidelijk moet zijn wat onder oppervlak wordt verstaan en hoe deze kan worden vastgesteld. Bij habitattypen is het oppervlak veelal nauwkeurig te bepalen, bij diersoorten niet en moet worden gelet op de verschillende functies die deelgebieden voor een soort kunnen hebben (slapen, foerageren, overwintering, etc.). Vervolgens wordt de verwachte afname ten opzichte van het actuele oppervlakte vergeleken met de uitgangssituatie, dat wil zeggen de situatie die volgens het instandhoudingsdoel moet worden behouden of bereikt. Hierbij mag rekening worden gehouden met natuurlijke fluctuaties. Voor de habitattypen is in de Leeswijzer bij het profielendocument een minimum-oppervlakte opgenomen. Elke oppervlakte die groter is dan de minimum-oppervlakte is een meetbare verandering. Of de instandhoudingsdoelstelling blijvend kan worden gehaald, moet worden bepaald door in geval van een behoudsdoel na te gaan of het behoud van de oppervlakte, zoals bedoeld in het aanwijzingsbesluit, gegarandeerd is. In het geval van een uitbreidingsdoel moet tevens worden nagegaan of uitbreiding niet in de weg wordt gestaan.

Populatie-omvang van een soort (voor vogels aangeduid in een getal).

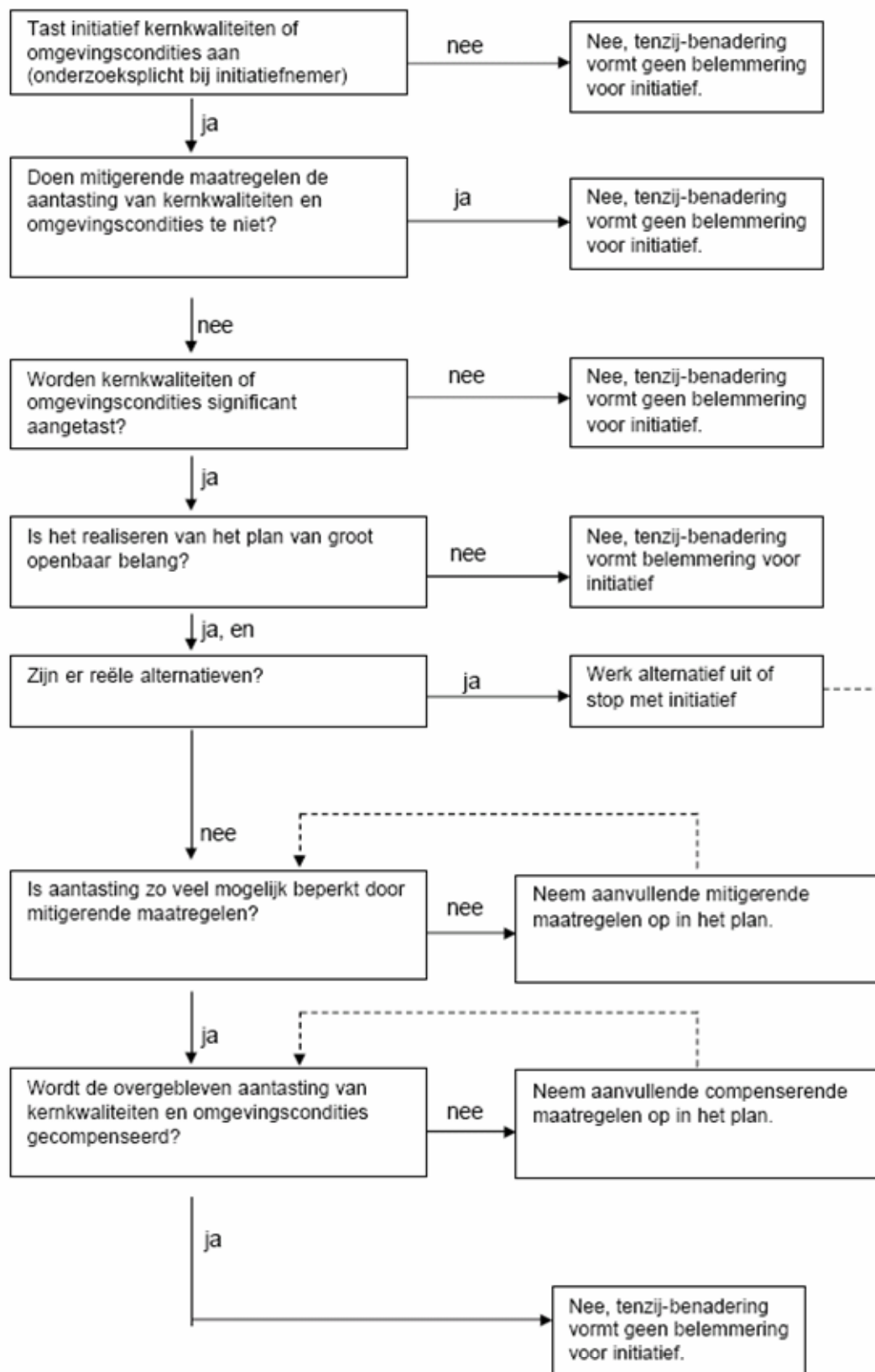
Van belang is dat eerst duidelijk moet zijn wat onder populatie wordt verstaan en hoe deze kan worden vastgesteld. Het aanwijzingsbesluit maakt soms onderscheid in voortplantende, foeragerende, of slapende exemplaren. Vervolgens moet de verwachte populatie-omvang worden vergeleken met de uitgangssituatie, dat wil zeggen de situatie die volgens het instandhoudingsdoel moet worden behouden of bereikt.

Kwaliteit van een habitattype of leefgebied van een soort.

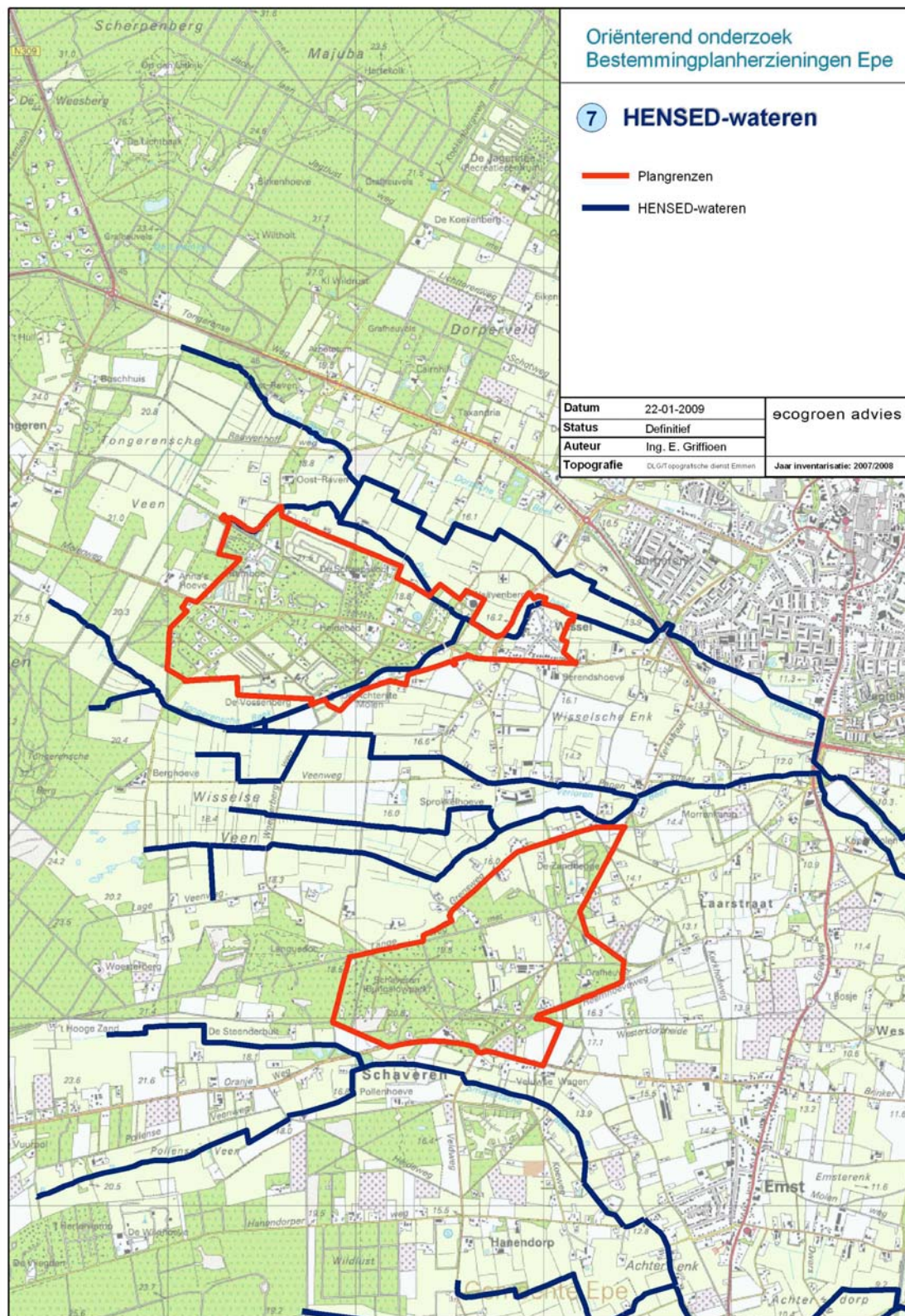
De kwaliteit van een habitattype wordt bepaald door een viertal kenmerken die in het bijbehorende Profielendocument zijn genoemd. Het gaat om de definitietabel met vegetatietypen, de abiotische randvoorwaarden, aanwezigheid van typische soorten en overige kenmerken van structuur en functies.

Bij de kwaliteit van het leefgebied van een soort gaat het om de in het Profielendocument genoemde ecologische vereisten, inclusief de aspecten voedsel en rust. Het halen van de instandhoudingsdoelstelling moet worden bepaald door in geval van een behoudsdoel na te gaan of het behoud van de kwaliteit, zoals die aanwezig was in de uitgangssituatie, gegarandeerd is. In het geval van een verbeterdoel moet tevens worden nagegaan of verbetering niet in de weg wordt gestaan.

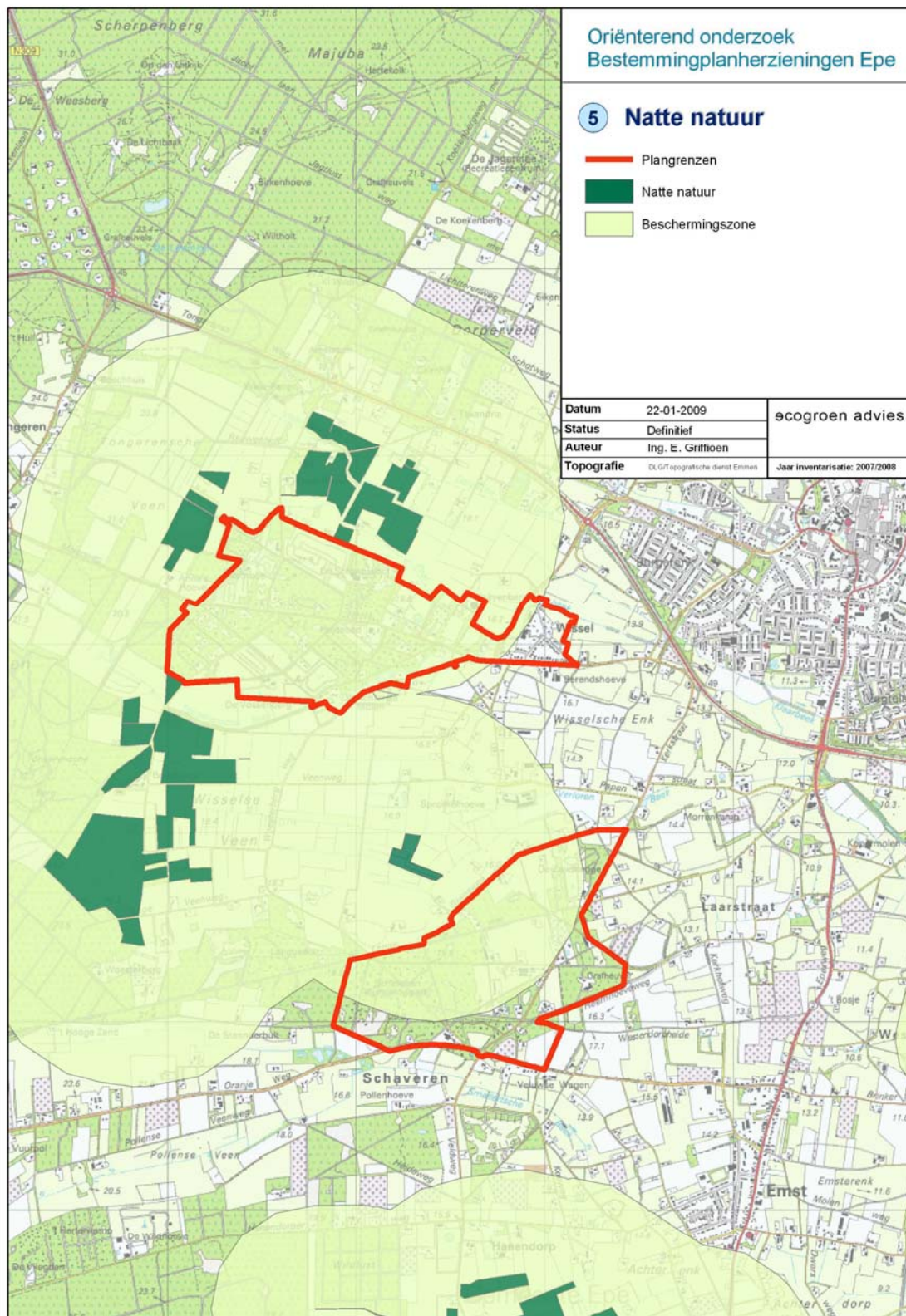
Bijlage 3 Beoordelingsschema initiatieven in de EHS

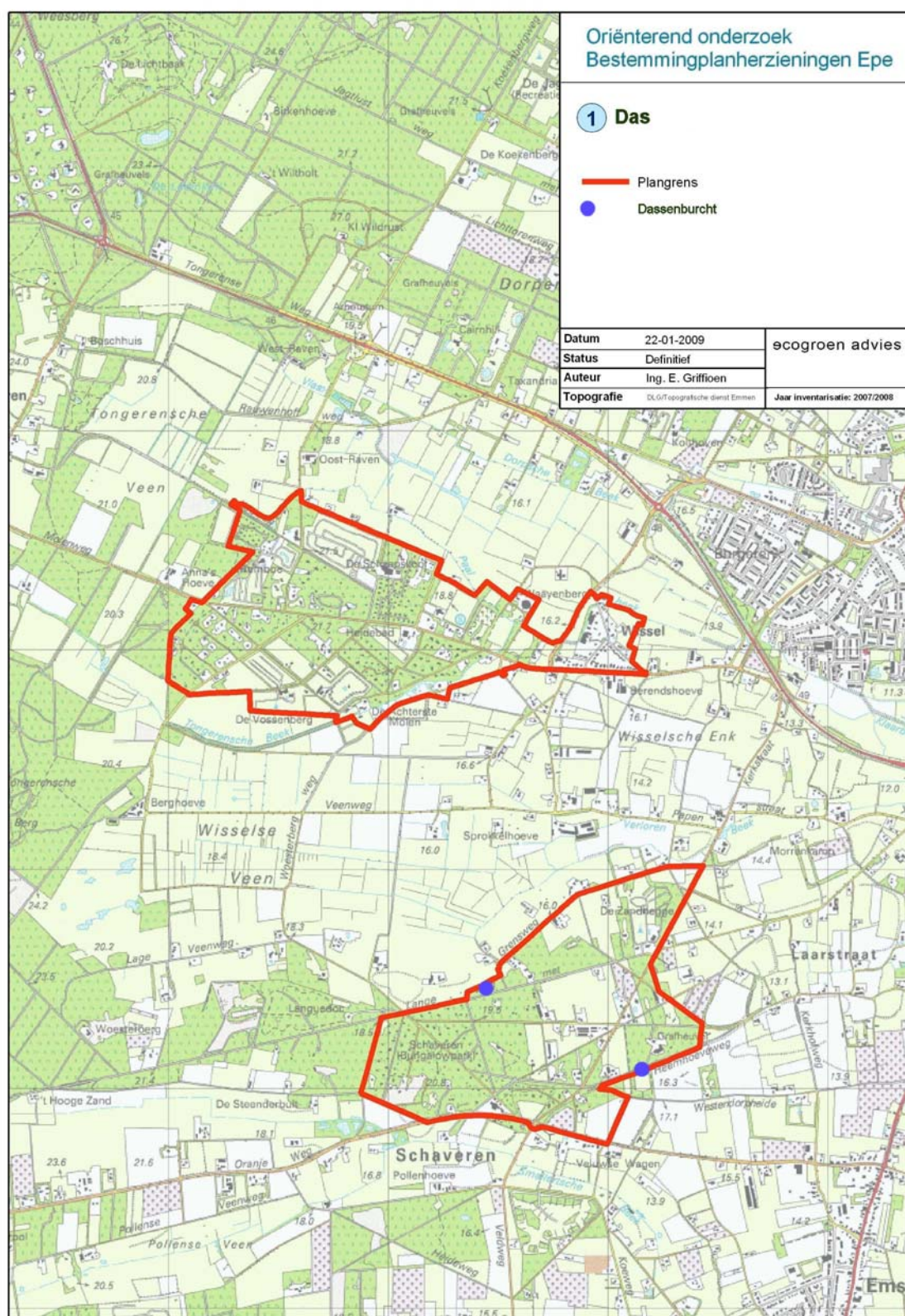
Bijlage 4 Ligging HEN wateren

Bijlage 5 Ligging Natte natuur en beschermingszones

Bijlage 6 Kaart Das

Let op! deze kaart geeft twee tijdens het verkennende veldonderzoek waargenomen burchten weer. Vanwege de verkennende aard van het onderzoek kunnen burchten gemist zijn. De terreinen zijn niet vlakdekkend onderzocht.

Bijlage 7 Factsheet das

Meles meles

Flora- en faunawet: Tabel 3

Rode lijst: -

Trend (voortplanting): Afgenomen tot 1980, daarna lokaal hersteld

Zeldzaamheid (voortplanting): Regelmatige voortplanter

.....

Ecologie

Das heeft een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Van oudsher zijn rivierdalen geschikte gebieden. Ook meer open terreinen, zoals vochtige heiden komen Dassen voor. Belangrijke eisen voor het leefgebied zijn voldoende dekking, weinig verstoring, groot voedselaanbod en een bodem waar ze goed in kunnen graven. Dassen leven in uitgebreide zelf gegraven holenstelsels. Deze burchten zijn gelegen in bosranden, houtwallen, brede heggen, in hooggelegen terreinen of op hellingen. Burchten liggen altijd in de omgeving van gras- en akkerland en water op bereikbare afstand. De Das is een nachtdier en gaat in de schemer op zoek naar voedsel. Hun voedsel bestaat voornamelijk uit regenworm, maar ook eten ze bosvruchten, noten eikels, maïs, knaagdieren, slakken, kevers, etc. Dassen zijn sociale dieren en leven in familiegroepen. Das houdt geen winterslaap, maar is tijdens koudere periodes veel minder actief en soms blijft hij dan dagenlang in de burcht.

Verspreiding

In Nederland komt Das versnipperd voor over alle oostelijke provincies, Utrecht en het Gooi. Het zwaartepunt ligt op de Veluwe, in Zuid Gelderland, oostelijk Noord-Brabant en Limburg.

Gevoeligheid

De soort is gevoelig voor:

- Biotoopverlies als gevolg van wegaanleg, stedenbouw etc.;
- Voor isolatie en versnippering door verdwijnen en verslechteren van leefgebieden;
- Gemotoriseerd verkeer; de oorzaak van veel verkeersslachtoffers;
- Verdrinking in beschoeiende kanalen;
- Gebruik van pesticiden, meststoffen etc., deze zorgen voor een afname van regenwormen.

Gevoelige perioden

In februari-maart worden de jongen geboren. Vervolgens blijven ze nog tot april-mei ondergronds. In deze perioden zijn (jonge) Dassen het meest kwetsbaar. Tevens zijn Dassen in koude winterperiodes kwetsbaar.

Compenserende en mitigerende maatregelen

- Inventariseren van het plangebied op aanwezigheid van de soort;
- Veiligstellen van actueel leefgebied;
- Aanleggen en onderhouden van heggen, houtwallen e.d.;
- Aanleggen van tunnels en geleidende rasters op knelpunten;

Creëren van rustgebieden bijvoorbeeld door afsluiting van bos- en plattelandswegen voor snelverkeer.